

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középmagyarosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építők és Törmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Dece calculăm și dacă calculăm, ce nu calculăm?

Iubitul și vechiul meu tovarăș Czeiler Stefan deunăzi a lădat foarte mult „Meseriașul” pentru conținutul bogat, pentru serviciul său de știri punctual și exact, pentru articolele multilaterale, care se ocupă cu toate problemele industriei, prin aducerea de comentarii explicatoare la legile și regulamentele noi preocupă un loc indispensabil între gazetele de specialitate și este menită a dirija conducerea industriei.

Cât de multilateral ar fi însă „Meseriașul” pe chestiunea instruirii meseriașilor are încă lipsuri și mai ales în ce privește calculația în industrie. Nu atrage îndestul atențiunea meseriașilor că cât de indispensabilă este calculația în industrie, fără de care nu ar fi permis preluarea nici unei lucrări. După părerea sa cea mai mare parte a meseriașilor se ruinează din cauza că nu calculează și preia lucrarea sub costul lui propriu. Este adevărat că fiecare se poate ruina după placul său, însă vina mare o poartă în faptul că prin această strică și ceilalți meseriași, cari din vina lui rămân fără muncă și câștig, sau sunt nevoiți a concura și ei aceste prețuri și a se ruina laolaltă.

Prietenul meu Czeiler și a exprimat părerea că gazeta noastră ar trebui să înceapă opera de instruire și că eu, ca primredactor desigur am destulă protecție de a lăsa să apară acest articol la un loc de frunte și atunci va avea efectul dorit.

Am primit întotdeauna bucuros orice grea însărcinare și m-am străduit a-mi îndeplini menirea pe cât slabele mele puteri îmi au permis. Dacă rezultatul dorit l-am atinge numai prin scrierea articolului, am termina repede lucrul. Aici este vorba însă de lucru mult mai însemnat, că să fie cine să și citească acest articol și cine să și urmeze sfaturile noastre. Aici încep piedicile aproape imposibil de invins. Îmi amintesc de fostul primar Ludovic Varjassy, decedat nu demult, care fiind atacat vehement de zărele de opoziție a fost întreg de prietenii săi cum poate tolera așa ceva, a răspuns „Nu le citesc”.

Așa fac și meseriașii. Cari nu calculează acei nici nu citesc zărele, sau declară articolul drept ofensă adusă persoanei lor și o să auzim din nou. că gazeta atacă iarăși meseriașii.

Cealaltă greutate constă în sensibilitatea meseriașilor și cei mai mulți sunt ferm convinși că ei știu totul mai bine ca alții, pe ei să nu-i învețe nimeni, și ei se pricepe la meseria lui ca ori și cine. Ei bine, eu nu scriu despre meseriașii de astăzi, ci merg înapoi până la timpurile cele bune de pace și îmi reamintesc, că lucrările publice au fost acordate după licitații orale ținute peste ofertele în scris. În ofertele scrise erau introduse rabaturi de 20—30 la sută, la licitația verbală aceste rabaturi se urcau chiar până la 85 la sută, dar nu lăsa lucrarea săi scape din mână.

Odată am fost delegat ca specialist din rândul edililor la primirea mobilierului unei școli primare din periferie. Calitatea a fost atât de proastă că ar fi trebuit să refuzăm primirea. M-am interesat că pe ce preț a furnizat colegul meu de meserie mobilierul și am găsit, că costul materialului a întrecut cu 400 de coroane

cât a primit tâmplarul pentru întreaga furnitură. Nu m-a dus suflul să resping furnitura. Tot astfel am avut ocazia să văd calculația fostei fabrici de vagoane Weitzer unde 300 la sută a salariilor muncitorilor a fost calculat drept costul regiei.

În timpurile vechi în industria construcției se făceau calculații precise. Antreprenorii generali compun calculația din sute de părți separate. La bătrânul Ursits de exemplu, Pivni Venczel a fost calculatorul și când a prezentat bătrânului maeștru constructor o calculație prelucrată până în cel mai mic detaliu, îi zice Ursits: „scrie încă” „DM” 10.000 coroane. Când Pivni l'a întrebat întregat că se înseamnă „DM” i-a spus: „Dacă Merge”.

Evident, că în lumea veche, când prețul fiecărei marfe a fost fixat punctul, sub care nu a fost permis vânzarea, însă și calitatea a fost prescrisă, nu a fost necesar calculația la meseriași. Tot astfel și prețul materialului brut precum și salariile fixate. Peste cantitatea necesară și înainte fixată nu era voie să se confecționeze mai mult, și așa concurența se mărginea numai la confecționarea mai bună și mai frumoasă, sau a gustului personal. Acela care a intrat ca maeștru în uniune, și-a asigurat traiul pe întreaga viață, dacă se purta cumsecade.

Situația este cu totul alta astăzi, pe timpul liberei concurențe. Nu numai contra concurenței mărfurilor confecționate în țară, ci și contra mărfurilor intrate din străinătate pe prețuri de dumping trebuie să luptăm. Marea industrie își găsește modalitățile de apărare pe de a parte prin carteluri pe de altă parte prin urcarea vămurilor, și cu totul nici situația lor nu este de invidiat, deoarece sarcinile publice neprevăzute și teribile strivesc orice calculație. Astfel după calculările amănunțite a ziarului „Argus”, până ce un transport de animale ajunge dela producător până la consumator suportă 55 la sută sarcini publice și numai 45 la sută rămâne producătorului. Deaci plângerile multiple ale macelarilor. La întreprinderile forestiere, până ce trunchiul ajunge la tâmplar, suportă 72 la sută din cost sarcini publice, până ce numai 28 la sută rămâne producătorilor. Din benzina ușoară la consumația internă 88 la sută îi se cuvine Statului și numai 22 la sută producătorilor. În numărul nostru trecut am invocat un act vechi, conform căruia Coooperativa de Credit a Industriașilor din Arad a plătit în anul 1913 20 corane impozit, față de anul 1927 în sumă de lei 270.000.

Când sarcinile publice ajung înălțimi atât de neînchipuite meseriașul nu le ia în seamă, ci de multe ori calculează chiar și salariile numai astfel că se mulțumește dacă primește costul materialului brut și contravaloarea salariului calfei și crede că atunci numai poate pierde. Acesta calculează numai pentru ași momi conștiința, că ei au calculat. Cea mai mare parte a meseriașilor însă vrea cu orice preț să ajungă în posesia comanda și dacă colegul lui face o ofertă cât de

efină, ei va reduce și mai simțitor oferta sa numai ca acela să nu primească munca.

Nu de mult am avut ocazia să văd două calculații ale meseriașilor. Pentru una și aceeași lucrare primul a cerut 1.200 de lei, până ce cellalt a preluat lucrarea cu 250 de lei. Nu este vorba de cârpaci ci de un meseriaș autorizat, care suportă cele 76 de sarcini publice înșirate de noi într-un număr recent al gazetei.

Încheierea de carteluri ar fi imposibil între meseriași. Sindicatele au încercat a face rânduială în această privință, însă fără rezultatul dorit, pentru că meseriașul sau nu s'a conformat deciziei, sau nici n'a intrat în sindicat. El nu să lasă legat, căci nici tatăl său nu a fost constrâns la așa ceva. Urmarea este că și aici se ruinează mai bine de o sută de meseriași anual, însă aceasta nu-i privește pentru că ei se țin mai cuminiți ca origicine.

Cum se explicăm acum unor astfel de oameni prin coloanele unui ziar, că a trecut timpul când fiecare a fost liber și neafârnat și că astăzi numai uniți, umăr la umăr și prin ajutorare reciprocă putem ajunge rezultate satisfăcătoare.

Prin lupta tuturor contra toții, trebuie să pierim cu toții.

Trebuie și sperăm că vom și găsi drumul ni merit, care să ne scoată din acest impas. La fiecare categorie aparte a meserilor vom arăta prin exemple, că unde duce concurența necruțătoare, în ce măsură a zdrobit prețurile și cum a nimicit întregi categorii de industriași. Simțul de conservare ne va aduce poate până acolo, că ascultând de chibzuiala noastră mai bună vom lua în mână creionul, vom revizui datele cu cea mai mare strictețe și cred că vom învăța ceva.

Trebuie să găsim dela noi însuși, că calculația este o știință, fără de care nu putem și nu trebuie să preluăm nici-o lucrare, dacă nu vom să pierim.

Acum când am ajuns la sfârșit așa simt că acest articol n-ar fi trebuit să-l scriu așa cum l-am scris, că calculația ar fi trebuit să-o arăt ca o mare plăcere, ca tutunul, alcoolul, sau poate fumatul opiumului. În așa chip poate ne apropiem mai ușor de suflute, însă a scria despre calculare, aritmetică nu va fi popular nicidecum.

Ce se fac însă când numele meu este pus ca o firmă în fruntea gazetei și doar și abonații trebuie serviți.

— A bucarești mintavásár, amelyet Öfelsége védnöksége mellett szeptember hó 6 és 30-ka között tartanak a Parcul Carolban, Románia egész ipari életének nagyszabásu megnyilatkozása lesz. A kiállítás részvételi feltételei megtudhatók az aradi Kereskedelmi és Iparkamaránál.

— Kereskedelmi és ipari alkalmazottak szabadságideje. Az aradi Munkakamara vezetősége felhívja a kereskedelmi és ipari munkaadók figyelmét arra, hogy a munkabérszerződésekről szóló törvény 14., 49. és 80. szakaszainak rendelkezése értelmében a munkaadók minden alkalmazottjuknak — az inasoknak is — szabadságidőt kötelesek engedélyezni. (Az inasok szabadságideje 15 nap). Minden vállalat kötelezve van személyzete szabadságának beosztását tartalmazó táblázatot kifüggeszteni a munkahelyiségben olyan formán, hogy az alkalmazottak legalább tíz nappal szabadságidejüknek megkezdése előtt értesüljenek az időpontról, amikor szabadságuk kezdetét veszi.

Mit tanult az aradi építészeti bizottság Timişoarán?

Hogyan tudták elérni, hogy Timişoarán éhen hal a fedező-mester és az építőipar többi parazitája?

Az Aradon annyira lábra kapott építőipari kontárkodás ellen állandóan szaporodó panszokok végre is arra készítették Aradváros polgármesterét, hogy a túrheterem állapotnak megfelelő intézkedések útján a karos és beteges tünet elé gátat vessen.

Első intézkedés volt egy bizottság Timişoarára való kiküldése, hogy az ottani városi mérnöki hivatal építészeti és közigazgatási berendezését tanulmány tárgyává tegye.

Mint ennek a bizottságnak tagja, az alábbiakban kívánok röviden beszámolni a timişoarai mérnöki hivatalnál tapasztaltokról.

Mindenekelőtt meg kell állapítanom, hogy a rendszert és az ennek nyomában járó rendet, amelyet Timişoarán tapasztaltam, nálunk a városi mérnöki hivatal jelenlegi létezésével, még ha be is töltik a városi építészeti állást, csak fokozatosan, hosszabb idő alatt lehet megnevesíteni. Ma ugyanis Aradon annyira köztudatba mentek a mostani elfajult állapotok, hogy már-már az a hiedelem, mintha másképpen nem is lehetne.

A fedező mesterekről és az ezekkel együtt járó kontárépítkezésekről szóló adatainkat szinte elképzelhetetlennek tartották Timişoarán, mert ott az utóbbi években a szigorú tervbírálat és a még szigorubb kiviteli ellenőrzés ugyiszlán teljesen lehetetlenné tette az építkezések illegális uton való végrehajtását.

Ennek az ellenőrzésnek teljes hiánya tette lehetővé nálunk a mai állapotokat.

A mi mérnöki hivatalunk ezéssz ténykedése az építési és lakhatási engedélyek kiadására szorítkozott. Hogy ezen kezdő és befejező aktusok között kicsoda, hogyan és miként hajtott végre az engedélyezett építkezést, azzal senki sem törődött. Minden konkrét panasznkra a hivatal elégtelen személyzetére hivatkoztak és — maradt minden a régiben.

Az építési szabályrendelet előírásait senki se nem tartotta. Derűre-herura készültek az élére állított téglával rakott 30 cm. vastag szerkezetek

falak, amelyek a legkisebb talajszűpülés vagy rázkóztatás esetén össze-vissza repedeznek, de ettől függetlenül is, mennyezet és tető hordására alkalmatlanok. Nem is beszélve a tető és mennyezet-szerkezetek lehetetlen méretezéséről és az állványozások közveszélyes módjáról.

A timişoarai mérnöki hivatal minden egyes építkezéssel törzslapot rektet fel. Erre a törzslapra az építkezés hatósági ellenőrzésének minden egyes mozzanatát, u. m.: kitűzést, alapvizsgálatot, betonpróbákat, vasbeton-szerelését, tető alá jutást, stb. bejegyzik. Minden tapasztalt szabálytalanságról vagy rendellenességről nemcsak a vállalkozót, hanem az építetöt is kiértékelik. Ezzel egyidejűleg megy a szigorú figyelmeztetés is, hogy a rendellenességek meg nem szüntetése esetén betiltják az építkezést, illetőleg meg fogják tagadni a lakhatási engedély kiadását.

Timişoara városának nincs új építési szabályrendelete, de a meglévőnek a jelen idők követelményeihez megfelelő alkalmazása nem jelenti az építkezések megnehezítését, hanem arra szorítja az építetöt közönséget, hogy csak megfelelő képességű és képzettségű építőiparosoknak adjanak megbízást.

A szükséges ellenőrzés bevezetése nemcsak a fedező és kontármesterség kiszorítását fogja eredményezni, hanem árszabályozó hatása is elsőrangban fontos. Egyformán jó anyag alkalmazására és munka teljesítésére szorít mindenkit és kiküszöböli a ma grasszálló lehetetlen árakat, amelyek mellett tisztességes munka elvégzése el sem képzelhető.

Érdeklődéssel várjuk a timişoarai ut után azokat az intézkedéseket, amelyeket az aradi városi mérnöki hivatal a mostani állapotok fokozatos megszüntetése végett, elkészve bár, de mégis életbe kíván léptetni. Reméljük, hogy nem vegzatorikus uton, hanem az egyenlő elbánás szigorú elve alapján.

KRON LENARD.

Textul noului formular al cambiei

Ministerul de Finante.

Prin decretul regal Nr. 2260 din 24 Iulie 1934, pe ziua de 25 Iulie 1934 se vor pune in circulatie noile formulare pentru biletul la ordin.

Formularele pentru biletul la ordin au urmatoarele caracteristice:

Formatul: 12x30 cm.

Hartie filigranata, avand in filigran stema tarii si textul: Romania, Timbru.

Un fond imprimat de culoare albastra, din linii fine formand cuvintele: bilet la ordin.

Anul 1934 apare alb pe fondul colorat.

Fiecare formular are urmatoarul text imprimat in culoare neagra.

.....in.....19..

Bun pentru.....

La.....v.....platit pentru acest.....bilet la ordin.....

suma de Valoare primita in

si la termen v.....urma cu plata conform legii asupra cambiei si biletului la ordin, publicata in Monitorul Oficial Nr. 100, partea I, din 1 Mai 1934.

Plata la.....

Catre

In partea stanga formularele au un ornament linear continand cuvintele „Romania” si „Stema Tarii”.

Valoarea nominala a formularului este fixata printr-un timbru imprimat in culoarea neagra, reprezentand Justitia si avand valoarea in cifre si litere si un timbru incrustat in relief, avand Stema Tarii, cuvintul Romania si valoarea in cifre.

FELHÍRTÉS.

— Kerek egy kővet fülel, — mondja Kohn a kővéházban.

— Talán fülel... — jegyzi meg a pincér.

— Ne szemtelenkedjen, mert megfogom a fülel...

A kalcinált szóda

(MORA FERENC hátrahagyott írásából.)

Mindenkinek ad a sors fiatalkorában olyan kalandot, amire még öregen is szivdobogva gondol vissza. Az én fiatalágomnak az volt a felejthetetlen kalandja, hogy egy esztendeig inasiskolai tanító voltam. Alomban még ma is megcsik, hogy az vagyok s olyankor mindig átverejtkeksedik a fejem alatt a kisváncos.

Fiatal ujságíró voltam akkoriban s elég emberségesen megfizettek: kaptam egy egy hónapra száz koronát. Ez sokkal több volt ugyan, mint amennyit öreg ujságíró koromban keresek, de azért el lehetett költeni ezt is. Rámért volna még valami mellékstallum. Legalább olyan, amelyiknek a jövedelméből részletfizetésre megrendelhettem volna a Klasszikus Regénytárt. (Havi részlet öt korona.)

Mindig kedveltje voltam a sorsnak s mint szelíd és jóerkölcsű ifjú, előkelő protektorokkal is rendelkeztem. Bejuttattak az inasiskolába havidíjas tanítónak. Tanítottam heti egy órát, minden kedden este hattól hétig és ezért kaptam a város pénztárából havi tíz koronát.

— Közismeretet fog tanítani — mondta az igazgató, ahogy bemutatkoztam neki és ideadta az előírt tankönyvet is. Nagyon érdekes könyv volt, találtatott benne csillagos ég, váltóisme, közösségi autonómia, légtűnetek, Dugonics Titusz, baromorvoslás és északamerikai szabadságharc. Mindjárt láttam, ahogy átlapoztam, hogy nagy tudós lehetett, aki csinálta, csak éppen vidéki inasiskolában nem tanított soha. Jól is sejtettem: a könyvet maga az iparoktatási főosztály írta.

— Nono, hiszen nem a könyv a lényeg az inasiskolában, hanem a fegyelem, a fegyelem! — adja a használati utasítást az igazgató, kü-

lönben érdemes öreg pedagógus és nekem mindmáig igaz jó barátom.

— Fegyelmezni, fegyelmezni: ez a fő! — mind ezt mondták a többi kollégák is. Voltak vagy huszan, elemi tanítók, középiskolai tanárok, valamennyien edzett hősei az inasoktatásnak. Volt, aki megtapogatta a karomat és aggódalmasan csóválta meg a fejét, mert vékonyalt. Volt, aki azt tapasztalta, hogy a sétatáncával is lehet boldogulni, de akik legtöbb jóakarattal voltak hozzám, azok a méterrudasok ajánlottak. Tudni illik, hogy amint az osztályba belépek, a méterrudasok kell találomra az inasok közé vágnom, akkor csönd lesz.

Husz esztendő távlatából visszanézve, a gyakorlatiasság pálmáját a méterrudasoknak kell adnom. Azonban én husz esztendővel ezelőtt se voltam gyakorlati ember. Én tanítani akartam, nem fegyelmezni. Azt hittem, azért fizetik nekem közpénzből a havi tíz koronát, hogy segítsék az Istennek embert teremteni abból a csordából, a mit úgy hívtak, hogy inasiskola.

Nem tudom, hogy Dániel mit érezhetett az oroszok vermében, de az valami olyasféle lehetett, mikor először léptem az inasok közé. Bőgés, nyertés, mekegés, kukorékolás, nyávogás fogadott és a minden büzők közt a leginfernálisabb emberbűz. Negyven inasom volt mindenféle szakmából, a szennynek, a testi-lelki elkopottságnak, a magától való és tenyésztett durvaságnak olyan hadserege, hogy nagyon vakmerő fiatal urnak kellett nekem lennem, hogy egy esztendeig kibírtam köztük.

Pedig kibírtam, még pedig úgy, hogy se én nem tettem kárt bennük, se ők én bennem. És nem kellett hozzá méterrud se, csak éppen az kellett, hogy ne nyuljanak hozzá a „közismeret”-hez, mert attól mindnyájan elkárhoztunk volna.

Egyezzer vaktában kinyitottam a könyvet va-

lahol. A szóda című olvasmányra nyitottam. Aztán vaktában rámutattam egy egérképű inasra:

— No, olvasd!

A gyerek addig olvasott, hogy a szóda legfinomabb fajtája a kalcinált szóda. Ezt aztán olvasta kancináltnak, kancináltnak és csak azért nem tört ki a nyelve szegénynek, mert engem elfutott a düh.

— Milyen inas vagy te, fiam?

— Szabóinas.

Hát a keserves poncius-pilátusát annak a m. kir. állami iparoktatási szaktudományának. Én tanultam az egyetemen természettörténet, nyelvtudományt, csillagászatot, művelődéstörténetet, esztétikát, politikát, de a kalcinált szódanak a nevével nem találkoztam. Hát minek kelljen azt tudni egy istenadta szabóinasnak, amit az egész magyar képviselőház és főrendiház együtt se tud!

Máskor az alkotmánytannal tettem próbát. Ugy kezdődött az olvasmányunk, hogy „a legelső magyar ember a király”. Ahogy a végére értünk, vállon fogok egy buflifejű kamaszt. Mocskos fehér kötője s a derék-madzagján lógó fenőacél mutatták, hogy a vérben dolgozó iparral jár jegyben. Magyarul: mézárósinas.

— Miről olvastunk most, fiam?

— A királról.

— Mit olvastunk róla?

— Nem tom.

— Hát hogyan tudnád. Miféle ember az a király?

— A királ? A királ az királ. Az nem embér.

— Nem? Hát mi a csoda?

— A királ? A királ, az csak egy katona.

Már most azt mondjam neki, hogy „számár vagy, fiam”? De akkor én hazudok, azt pedig az én iskolámban szégyenleném. Inkább lemondok az alkotmánytanról. Majd tanítanak azt a buflifejűnek a katonaságnál.

(Folytatjuk.)

Miért kalkulálunk és ha kalkulálunk, miért nem kalkulálunk?

Irta: REINHART GYULA

Az én régi kenyeres pajtásom, Czeiler István, a napokban nagyon megdicsérte az „Iparos”-t. Dus tartalma, pontos, kimerítő, élénk hírszolgálat, minden iparos ügyre kiterjedő alapos és lelkiismeretes cikkei, törvények és rendeletekről szóló szakszerű ismertetései alapján megállapította, hogy házagpotló, szakavatott, irányító szaklap, amely hivatva van az egységes ipari közvélemény kialakítására.

Bármilyen sokoldalú azonban „Az Iparos” — folytatta észrevételeit Czeiler barátom, — az iparosnevelés terén az eddigi működése hiányos. Hiányos pedig abban az irányban, hogy nem figyelmezteti az iparosokat arra, hogy milyen fontos szerepe van az iparban a kalkulálásnak, amelynek pontos keresztülvitele nélkül nem volna szabad semmiféle munkát elvállalni. Ő azt hiszi, hogy az iparosok legnagyobb része azért megy tönkre, mert nem kalkulál. Olcsóbban vállalja el a munkát, mint amennyibe az neki kerül. Ez a kisebb hiba volna, mert mindenkinek szabadságában áll saját akaratából tönkre menni, de ezáltal megrontja iparos társait is, akik munka és kereset nélkül maradnak, vagy pedig felveszik az ördöklő versenyt, ők is áron alul vállalnak és így együtt megyünk tönkre.

Czeiler barátom annak a véleményének adott kifejezést, hogy ebben az irányban lapunknak kellene a felvilágosító munkát kezdeményezni. Fél kellene hívni az iparosság figyelmét a kalkuláció fontosságára. Felhívott a keringőre, hogy én mint főzerkesztő vegyem a tollat a kezembe. Bizonyára van protekcióm a lapnál, hogy az a cikket jó és előkelő helyen hozza ki és így a hatás sem marad el.

Félve fogok a nagy feladathoz. Várom a tulvilági szózat felhangzását. Olyasformán, mint a költő szerint Rozgonyi szólít hitveséhez, Csicó-hez:

„Félve tartod a nagy kardot remegő kezében
Mit keresnél gyenge asszony véres ütközetben”
Bár a kard nálam ezuttal csak egyszerű íróttól, az ütközet színhelye pedig lapunk betűkkel teleszórt hasábjába, mégis elfog az a bizonyos félelem.

Mindenkor szívesen vállalkozom nagy feladatokra. Igyekszem gyenge erőmhöz képest a vállalt hivatást betölteni. Hacsak abban állna az eredmény kivívása, hogy a cikket megírom, akkor gyorsan végeznek a dologgal. Itt azonban nagyobb dologról van szó. Arról, hogy olyan is legyen, aki a cikket el is olvassa és meg is fogadja a jó tanácsot. Itt kezdődnek a nehézségek, amelyek csaknem legyőzhetetlenek. Visszaemlékezem a nemrég elhunyt Varjassy Lajos aradi polgármester egy kijelentésére. Varjassyt anak idején az ellenzéki lapok igen hevesen támadták. Hogy ugy mondjam, véres cikkek jelentek meg ellene. Midőn barátai felhívták erre a figyelmét és kérdezték, miért tűri ezt el, azt felelte: „Nem olvasom.”

Igy vannak az iparosok is. Akik nem kalkulálnak, azok nem is olvasnak lapot, vagy ezen felül még személyes támadásnak is minősítik a cikket. Megint felug majd a kórus: személyeskedik a lap és iparosokat támad...

A másik nehézség az iparosok érzékenysége. Legtöbbször szent meggyőződése, hogy ő már mindent tud. Őt nem tanítsa senki, ő is érti úgy a mesterségét, mint bárki más. Hát én ezuttal nem is a mostani iparosokról írok. Visszamegyek a régi jó békevilágba és visszaemlékezem arra az időre, amikor a városi közmunkákat úgy adták ki, hogy az írásbeli ajánlatok felbontása után szóbeli árlejtés következett. Az írásban 20—30 százalékos engedmények voltak, a szóbelin azután ezek az engedmények feltornáztak 85 százalékosig, de nem engedte kivenni a munkát a kezéből az iparos.

Egy alkalommal, mint városatyát szakértőül delegáltak egy külvárosi elemi iskola butorzatának átvételéhez. A minőség minden kritikán aluli volt. Meg kellett volna tagadni az átvételt. Érdek-

lődttem, hogy szaktársam mennyiért vállalta a szállítást. Kijött, hogy a munkához felhasznált faanyag ára csekély négyszáz koronával volt több, mint az 1.400 korona, amennyit az asztalos az egész munkáért kapott. Nem volt lelkem a szállítást visszautasítani. Ugyancsak alkalmam volt a Weitzer vagongyár egy városi munkakalkulációjába betekinteni. A tőkeerős gyárvállalat kalkulációjában a munkabér 300 százaléka volt rezsiként számításba véve...

Régebben pontos kalkulációk az építőiparban voltak. A generálművezetők száz és száz tételből állították össze költségvetésüket. Az öreg Ursitsnál például Pivni Vencel irodavezető volt a kalkulátor és amikor az építőmester elé terjesztett egy minden részletre kiterjedő pontossággal kidolgozott költségvetést, azt mondta neki Ursits, írja hozzá „H. M.” 10.000 korona. Mikor csodálkozva nézett rá Pivni és megkérdezte, hogy mit is jelentsen az a H. M., azt felelte neki a főnök: Ha Megy.

Bizonyos, hogy a régi céhvilágban, amikor minden ipárcikk ára pontosan meg volt határozva, amelyen alul eladni nem volt szabad, de a minőség is elő volt írva, az egyes iparosok kalkulációja felesleges volt. A nyersanyag ára és a munkabér is pontosan meg voltak határozva. A szükséges és meghatározott mennyiségnél többet nem volt szabad készíteni, így a verseny tisztán a jobb elkészítés, a csinosabb forma és az egyéni izlés körül forgott. Aki mint mester a céhbe bejutott, egész életére el volt látva, ha tisztességesen viselte magát.

Egészen más a helyzet ma, a szabad verseny idején. Nemcsak az országon belül, hanem az idegen országokból jövő dumping-árakon eladásra kerülő árucikkkel is fel kell venni a versenyt. A nagyipar megtalálja a védekezés módját. Egyrészt a kartell, másrészt a vámtételek emelésével ellensúlyozza a nyomást, bár nem teljesen rózsás a helyzete, mert a horribilis és előre ki nem számított közterhek halomra dönthetik minden számítását. Így az „Argus” című közgazdasági lap részletes számításai szerint, míg az állatszállítmány a termelőtől a belföldi fogyasztóig eljut, 55 százalékos közteher sújtja és csak 45 százalékos marad a termelőnek. Innen a mérszárosok és hentesek jogos panasza. Az erdőüzemeknél, míg a rönktől az asztalosig eljut egy vagon fűrészárú, 72 százalékos közteher és az árból csak 28 százalék jut a termelőnek. A könnyű benzin belföldi eladásánál 88 százalékos jut az államnak és 12 százalékos kap a termelő. A múlt számunkban egy régi akta alapján mutattunk rá arra, hogy az

Aradi Iparosok Hitelszövetkezete 1913-ban 20 korona adót fizetett, az 1927-ik évi 770.000 lejjel szemben.

Mikor a közterhek ilyen csimborasszól magasságot érnek el, akkor iparos ezt nem igen veszi számításba. Sokszor a munkabért is csak úgy számítja fel, hogy ő megelégszik azzal, amennyit a segédnek munkabér címén kifizetne. Ha megkapja a nyersanyag árát és a segédi bért, — gondolja — ő már nem fizethet rá. Ezek azért kalkulálnak, mert meg akarják nyugtatni lelkiismeretüket azzal, hogy ők számítanak. Az iparosok legnagyobb része minden áron munkához akar jutni. Ha valamelyik iparostársa még olyan olcsó ajánlatot is tesz, ő még sokkal olcsóbb ajánlatot csinál, csak-hogy ne az kapja meg a munkát.

Alkalmam volt a közelmúltban két iparos költségvetését is látni. Ugyanazért a munkáért, az egyik 1200 lejt kért, amit a másik 250 lejtért vállalt el. Pedig nem is kontárról, hanem két olyan iparosról van szó, akik lapunk egyik számában felsorolt 76-féle különböző közterhet viselik.

Kartellszerű megegyezés a kisiparban alig lehetséges. A szindikátusi próbálkozások, amelyeknek az volt a céljuk, hogy ezen a téren rendet teremtsenek, nem hozták meg a kívánt eredményt. Az iparos vagy nem tartotta be az egyezményt, vagy be sem lépett a szindikátusba. Ő nem engedte megkötni magát! Az apja is mindig független-párti szavazó volt, ő sem engedhet a függetlenségéből. Az elijesztő példák, hogy Aradon is több száz iparos megy évenként tönkre, nem érdeklők, mert hiszen ő mindenkinek ügyesebb és okosabb.

Hogyan lehet most ilyen felfogású és gondolkodású embereknek ujságcikk útján megmagyarázni, hogy elmúlt már az a világ, amikor mindenki szabad és független lehetett. Hogy csak egymással vállaltva, egymást támogatva és kiméltve érhetünk el eredményeket. A mindenki harcában mindekkivel szemben mindnyájunknak el kell pusztulnunk.

Meg kell és remélhetőleg meg is fogjuk találni a kivezető utat. Megnyitjuk lapunk hasábjait erre a célra. Az egyes iparágakban példákkal fogjuk megmutatni, hogy hová vezetett az adáz és kiméltlen verseny. Mennyire rontotta le az árakat és mennyire tette tönkre az egyes iparágakat. Az önfentartás ösztöne majd oda fog vezetni, hogy elővesszük végre jobbik eszünket és a plajbászt. A legszigorúbban fogjuk ellenőrizni az adatokat. Hiszem, hogy jobb belátásra fogunk jutni. Önmagunktól kell rájöttünk arra, hogy a kalkuláció olyan tudomány, amely nélkül nem lehet és nem szabad semminemű munkát elvállalni, ha nem akarunk az ebek harmincadjára jutni.

Most, hogy végére jutottam, úgy érzem, hogy a cikket nem így kellett volna megírnom. Olyan formában kellett volna beállítanom a kalkulációt, mintha az valami különleges élvezet volna. Mondjuk, mint a dohányzás, alkohol, esetleg ópiumszívás vagy kéjgaz. Ilyenformán és ezen az uton hamarabb és könnyebben lehetne megközelíteni a lelkeket, de számvetésről, vagy kétszerkettőről írni nem népszerű se bent, se kint.

De mit csináljak, mikor a nevem mint céger van a lap élén és az előfizetőket ki kell szolgálni.

Kontárnak adták ki az építési engedélyt, — lemondott Aradon a városi építészeti bizottság

Aradon az érdekelt építőiparosok körében élénk érdeklődést váltott ki az a konfliktus, amely a város vezetősége és az építészeti bizottság között keletkezett és amely végül is az építészeti bizottság lemondásához vezetett.

A súlyos lépés okát az a harc szolgáltatta, amit a műszaki szakbizottság segítőbb a kontár-építkezések ellen még az eddiginél is elhatározóbb és keményebb formában megkezdett. Ennek során elhatározták, hogy a legszigorúbb módon követelik meg a benyújtott építkezéseknél a különböző számításokat, a melyeknek elkészítését kontárok nem végezhetik el. Az építészeti bizottság azonban azt tapasztalta, hogy

ez a tevékenység a város részéről nem találkozott megfelelő támogatással,

amikor megtörténhetett az, hogy az átmeneti bizottság hozzájárult egy olyan építkezéshez, amit az építkezési bizottság visszautasított, mert kontár-mester kérte rá az engedélyt. Ennek konzekvenciáit vont le az építészeti bizottság és értesítette Ursu János dr. polgármestert, hogy miután feleslegesnek tekintti működését, ha az átmeneti bizottság nem veszi figyelembe álláspontját, lemond. A lemondást tartalmazó értesítést Zabb István városi bizottsági tag, Nachtnél Odön, Rafiroiu Szilveszter, Weil József, Szántay Lajos mérnökök, Marian János építész irták alá, de bizonyára csatlakozik álláspontjukhoz az építészeti bizottság többi tagja is.

Jogesetek a kisipar köréből

Mit tartalmaz a cernaui királyi tábla híres elvi döntvénye annak a vállalatnak adóügyében, amely nem működött és mégis magas adóval sújtották? — A cernaui tábla II. szekciója 8—1934. szám alatt ez év január 18-án hozott döntvényében a vállalat javára döntött, mert az a működés beszüntetését a pénzügyigazgatóságnak bejelentette, csak a cégtörles eszközlését mulasztotta el.

Azok a vállalatok, amelyek a működés megszüntetését nem jelentik be a pénzügyigazgatóságnak, tovább kötelesek adózni, annak ellenére, hogy megszűntek, tehát nincs jövedelmük.

A Banca Wildmann, Kreindler et Co. cernaui cég felülvizsgálattal élt az adófelelősségi bizottság határozata ellen, amellyel az jóváhagyta az elsőfokú kivetési bizottság 1932. május havában hozott III. szám alatti kivetési jegyzőkönyvét.

A kivetési bizottság és a felelősségi bizottság ugyanis annak ellenére, hogy a közkészlet társaság az adóhivatalnál kérvényileg bejelentette, hogy nem folytatja működését és kérte az adókiadás mellőzését és annak ellenére, hogy a társaság könyveiből meg is volt állapítható, hogy semminemű ügyletet a bankküzlet nem folytatott, azt mégis az ugynevezett minimális adóval róta meg.

Ez ellen a határozat ellen az adózó felülvizsgálattal élt és kérte a kivetés megsemmisítését. Jogcím, hogy az adótörvény 30-ik szakaszát, valamint annak 2-ik szakaszát az adókiadásnál megsértették. A 30-ik szakasz a kivetett adó után járó 10 százalékos kvóta fizetéséről szól, míg a 2-ik szakasz arról, hogy az adózó jövedelme után jár a 10 százalékos, a 30. paragrafus szerint. Ez az adó fizetendő a kereskedelmi és ipari jövedelmek után. Ugy a kivetési bizottság, mint a felelősségi bizottság a törvény 39-ik szakasza értelmében a minimális adót vetette ki, holott az kizárólag arra az esetre szól, amikor a jövedelem minimális, vagy deficit. A minimális adót a két bizottság

esetét róta ki, mert a céget nem törölték a cégjegyzékből, tehát a kivetés alapján nem a jövedelmet vette, hanem azt, hogy a cég foglalkozás még létezik, mert törölve nincs.

Azonban a törvény 30-ik és 2-ik szakaszai szerint a kivetendő adó és az utána járó adókvóta csakis a tényleges jövedelem, nem pedig azon az alapon vetendő ki, hogy a cég formailag létezik-e, vagy nem. Jelen esetben igazolható volt, hogy a cég semminemű jogügyleteket nem végzett, ami a könyvekből is megállapítható. Mivel az adóalany

semminemű működést ki nem fejtett, a kivetési és felelősségi bizottság helytelenül alkalmazta a törvényt.

A miniszternek e tekintetben adott utasításai, hogy csak törölt cég mentesül az adókiadásból, törvényellenesek, mert az adótörvény a jövedelmet rendelte megadóztatni, nem pedig azt, hogy egy cég töröltette-e magát, vagy nem.

Tekintettel arra, hogy a cég a pénzügyi hatóságoknál cége működésének megszüntését kellő időben bejelentette és ezt könyveivel igazolta is, a felülvizsgálatnak helyt kellett adni.

A fenti döntvényhez a következőket jegyzem meg:

A vállalat, amelyről szó van, a működés megszüntetése után semminemű ügyletet nem kötött és kellő időben kérte az adózás alól való mentesítését. Ha csak egy új ügyletet kötött volna, akkor a törvény 39-ik szakasza szerint a minimális adó alá esett volna. Ez alá az adó alá csak (minimális adó) azok a kereskedelmi és ipari vállalatok (cégek), amelyek deficitel dolgoznak. A fenti vállalat azonban nem működött, tehát nem eshetett ez alá az adó alá.

Alegerile la Camerele de Muncă trebuesc efectuate până la Crăciun

Ministerul Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Prin decretul regal Nr. 2.019 din 6 Iunie 1934, se aprobă prelungirea termenului pt. revizuirea și completarea listelor electorale, urmând ca aceste lucrări să se efectueze în termenele arătate mai jos:

1. Listele provizorii vor fi întocmite până la 31 August 1934.
2. Aceste liste vor fi puse la dispoziția publicului până la 15 Septembrie 1934.
3. Contestațiile vor fi introduse până la 20 Septembrie 1934;
4. Rezolvarea contestațiilor se va face până la 5 Octombrie 1934.
5. Centralizarea și tipărirea definitivă a listelor electorale se va face până la 25 Octombrie 1934;
6. Listele definitive vor fi afișate dela 25 Octombrie la 5 Noembrie 1934;
7. Apelurile vor fi introduse până la 10 Noembrie 1934.
8. Judecarea apelurilor se va face până la 25 Noembrie 1934.
9. Alegerile vor fi efectuate până la 20 Decembrie 1934.

UZLETI VISZONY.

— Milyen viszonyban van maga a Grünékel?
— Üzleti viszonyban. A lányukat vettem el.

Ha valamely ipari vállalat részvénytársasági alapon működik és a társaság likvidálását a törvényszéknél bejelenti és ezt az illetékes pénzügyigazgatóságnak is tudomására hozza, az esetben, mint működésben levő likvidáló társaság az adó fele részének elengedését kérheti. Ez az illetékes pénzügyigazgatóságnál közigazgatási uton történik. Ilyenkor a likvidálók hivatalba lépésétől számított kezdettel írják le a fél adót. A kérelmet az adótörvény 39-ik szakaszának 4-ik bekezdése értelmében és az ehhez kiadott pénzügyminisztériumi rendelet alapján jogosítottak a részvénytársaság likvidálói kérni. Természetesen a társaság működése likvidálás esetén rendszerint deficitel jár. A fenti döntvény megértéséhez szükségesnek váltunk a részvénytársaságra vonatkozó külön rendelkezést is ismertetni, amely a likvidáláshoz szól, míg a fenti döntvény mindennemű vállalatra, tehát úgy a részvénytársaságokra, mint kereskedelmi társaságokra és egyéni- vagy közkereseti társaságokra egyformán érvényesül.

Ha tehát az adózó a pénzügyigazgatóságnál nem jelenti be, hogy céget megszüntetett és nem fejt ki működést, abban az esetben az adót még akkor is meg kell fizetni, ha ténylegesen nem működött, mert a fenti döntvény arról szól, hogy a cég működését megszüntette és ezt a körülményt bejelentette a kellő időben és kizárólag azt mulasztotta el, hogy a cégek töröltessék.

holott a cég törölésének elmulasztása még nem jelenti, hogy működik és hogy jövedelme is van.

A legfőbb semmitörő gondatlan emberölés vétsége címen félelre ítélt egy építőmestert és egy ácsot, mert a szakszerűtlenül összeállított és túlságosan vékony deszkákból készült állványról két ember lezuhant, közülük az egyik meghalt, a másik súlyosan megsérült.

Egy építőmester és egy ácsmester közösen vállaltak egy templom tatarozási munkálatait. A megállapodás szerint az építőmunkákat az építőmester, az ácsmunkákat pedig az ácsmester vállalta. Mindketten megállapodtak abban, hogy a templom tornyának bádogolási munkálatait alvállalatba adják az általuk kiválasztott bádogosmesternek. A megállapodás szerint vállalták a torony bádogolásához szükséges toronyállvány felállítását. A toronyállványt fel is állították. A bádogosmester segédjével felment a toronyállványra és mikor a torony dobjának mérésével elfoglalva, megcsuszott és a fele állvány alá támasztott deszka felé zuhant. Ekkor a fele állványnak az a része, ahol a bádogos segédje állott, kihajlott. En-

Még nem készült el a szakértők jelentése a timișoarai Capitol ügyében

Kaptuk a következő levelet:
„Az Iparos” tekintetes Szerkesztőségének Arad.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Folyó hó 27-iki lapjokban a Capitol-mozgóval kapcsolatosan közölt cikkükre van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy az ott közölt szakértői vélemény nem egyéb, mint a Suciu városi főmérnök ur felelőssége ügyében felvett adminisztratív jegyzőkönyv, amelyből a timișoarai lapok néhány részletet kiragadtak. A bírósági mérnöki szakértői vélemény most készül és rövidesen benyújtják a bírósághoz. Abból minden valószínűség szerint ki fog derülni a komoly igazság.

Azt hiszem, minden szakember előtt — de a laikus előtt is — érthető, ha azt mondom, hogy ha egy épületet egy vállalkozó épít és azt 6 ellenőrző mérnök és tervező szakember ellenőrizi, úgy valamely hibáért nem lehet egyedül a vállalkozó a hibás. Különösen nem akkor, amikor még egy egyetemi asszisztenset, speciális szakembert bízott meg a tervek és statikai számítások kontrolljával.

Fogadja Szerkesztő Ur nagyrabecsülésem kifejezését és vagyok

Arad. 1934. július 31-én.

teljes tisztelettel:
Steiner József
okleveles építésmérnök.

nek következtében a mester a földre zuhant és életét veszítette, míg segédje súlyosan megsérült.

A bíróság megállapította, hogy az állványoknál használt deszkák vastagsága 2 centiméter, szélessége 18 centiméter volt és az állvány sem keresztirányúval, sem pedig megfelelő kapcsokkal nem volt ellátva. Megállapítást nyert, hogy szakszerű gondossággal a deszkáknak legalább 8—10 centiméter vastagoknak kellett volna lenniök és négyzetes vastag oszlopokkal kellett volna az állványt megszilárdítani.

Az állvány tehát nem felelt meg a szakszerű követelményeknek, így a bekövetkezett baleset közvetlen oka a vállalkozók hanyag és gondatlan eljárása volt. A legfelsőbb semmitörő ezek alapján a vállalkozók vétkességét megállapította és a büntető törvénykönyv 290-ik és 291-ik szakaszai értelmében gondatlan emberölés vétségéért egyenként 6 hónapra fogházra ítélte a vállalkozókat. A polgári kártérítési keresetet külön peres utra utalta.

Közi dr. K. S.

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

MELY GYASZ.

- Kit gyászol?
- Az anyósomat.
- Meghalt szegény?
- Nem.

A székely főváros iparkamarája országos mozgalmat indított az építési vállalkozó

városi főmérnökök és mérnökök,

a saját rezsiben történő városi és

államvasúti építkezések, a fedező-

mesterek, kontárok és az építőipar többi
parazitái ellen

Szakkorokban szinte már közmondásos, hogy Arad ugyan az építőipar kontárainak paradicsoma, de a városi építészeti ügyosztály mérnök-főtisztviselői, tisztviselői és hivatalnokai Tgmuresen, a székely fővárosban élnek a legjobban. Hogy az építőiparosság szempontjából ez a kettő tulajdonképpen egy, nem vitatható és mi nem is vitatjuk. A különbség mindössze annyi, hogy a „tervezési” díjakat Aradon a fedőmesterek siserahada vágja zsebre, míg Tgmuresen az a szokás, hogy először, másodszor és talán harmadszor is, a városi mérnök urak terveznek, építenek és vállalkoznak. Az általuk ilyen módon lefoglalt számtalan nyérger természetesen bőségesen jut hely a fizika örök törvényei szerint az építőipar ama bizonyos parazitáinak is...

Ezek ellen a tarthatatlan állapotok ellen hívta össze Capruceanu iparkamarai interimár elnök a tgmuresi iparkamara tanácstermében aszerdán délután öt órai kezdettel megtartott ankétre az érdekelteket. Az ankét, amelynek összehívásában nem kis része volt Császár Lajosnak, az Építőmesterek Országos Szövetsége elnökének, apunk illusztris főmunkatársának is, igen szépen sikerült. Az érdekeltek nagyszámúban sereglettek össze és reméljük, hogy erőteljes tiltakozásaik nem hangzottak el hiába.

Capruceanu iparkamarai elnök nyitotta meg rövid beszéddel az ankétet. Hangsúlyozta, hogy a nagyfőntosságú kérdésben előszörban önmaga óhajta az érdekeltektől, építőiparosoktól informálódni. Ha indokoltnak találja sérelmeiket, elöl fog járni azok orvosoltatása érdekében. A kamara plénuma, sőt az iparkamarák központja révén a miniszter elé viszi a sérelmeket és nem nyugszik addig, amíg azokat kielégítően nem orvosolják. Kéri, mondja el leplezetlenül mindenki, amit tud.

Bustya Béla építész szólt föl először. Elmondotta, hogy többször kérte a tgmuresi primárt: és az interimártól a rezszi-építkezések beállítását a városnál. Zugó moraj futott végig a termen, amikor azt közölte, hogy a tgmuresi interimár-elnök azt válaszolta neki erre a kérésére:

— Az én városi költségvetésem nem arra való, hogy abból az iparos és kereskedő adóját fizessék!

A városnál öt szobát adtak ki, egyenkint 1400 lejért s amikor több ajánlattevő volt, ugyanaz a mester hasonló szobák munkáját már 380 lejért végezte. Aszfalt-munkát hívtak fel és adtak neki vállalatba a városházán átalakítási munkákat. De előbb erre a munkára két legális vállalkozótól ajánlatot vettek. Más városból hoz a főmérnök pallért a rezsimumunkákhoz.

Fatrovits Kálmán mérnök: Az „Orasul” c. lapban azt írták, hogy ne dolgoztasson a közönség kontárokkal, csak iparigazolvánnyal bírókkal, mert megbüntetik. Így érvényes a város részére a másnak ajánlott törvény...

Németh Akos építész-mérnök: — Rezsiben építik a sporttelepet, a csatornavérést, bontásokat, javításokat, aszfalt-munkákat. A sporttribün cementjét az ősszel elhasználták az aszfalthoz, azért nem kész ma sem a sport-nézőállvány. A rezsimumunka napidíjakkal van összekötve. Egy árlejtés helyett ötvenet lehet tartani. Ehhez mind recepció bizottság kell. Nem áll, hogy a városi mérnök annyira ért mindenhez, amit egy élet tapasztalata alapján lehet speciálisan megszerezni. Az aszfalt-rezsi nem igaz, hogy olcsóbb. Ámítás! A város a vállalkozónak előírt „Coule Asfalt” helyet Schitt Aszfaltot készít, amely 40 százalékkal olcsóbb! A vezetés teljesen szakszerűtlen! Sok dolgot nem számolnak el a rezszi. Tisztviselői számlán megy sok kiadás. Gépek amortizációja és sok olyan más dolog, amely a városnak rendelkezésre áll: nem szerepel a számadásban. Ingyen

veszik. Tócsákban 4 cm helyett 12 cm vastagon is van aszfalt felkenve. A város mint rezsimumunka végző, a CFR-nél, az aszfaltvállalatokkal szemben konkurens vállalkozóként szerepelt, anyagot adott el és munkát készített a vasutnak!

— Iparengedély nélkül épígy ajánlkozott aszfaltmunka végzésére a Gáztársaságnak a felbontott aszfaltutak helyrehozásánál. Tehát a mérnöki hivatal nemcsak hamis adatokat tárt laikus vezető elé, hanem jogtalanul vállalt a város aszfaltgepeivel és szakmunkásaival magánmunkát.

— Tgmures városához hasonlóan a CFR és a katonaság is végez rezsiben Tgmuresen monumentális jellegű építéseket. Ez ellen éppen úgy kell tiltakozni, mint a városi rezszi ellen. A városraí nagynehezen megszűnt a villamos- és szerelési-osztály. A többi is meg kell szüntetni!!!

Radó Sándor építész-mérnök, volt helyettes polgármester: Törvénykönyvvel a kezében hivatkozik a közigazgatási törvény 103. és 104-ik paragrafusaira.

— A törvény egyenesen előírja, hogy a város az ipart és a kereskedelmet pártolja. A rezszi-rendszer, amikor a tanácsban volt, mindig ellenezte. Sokféle kormányzat volt és változtak a tanácsok, de a városi mérnöki hivatalnak nem jutott eszébe, hogy a törvény által 10 év óta előírt város-szabályozási tervet elkészítse, urbanikus rejllesztő gondolatokat érleljen. Mind csak abban marit ki munkáját, ami törvényellenes.

Császár Lajos, az Építőmesterek Országos Szövetségének elnöke:

— Két részből áll az építőiparosok sérelme: egyik országos jellegű, ez a rezszi-rendszer úgy itt a városban, mint máshol és a Németh Akos által felhozott helyeken. Csatlakozik Németh javaslatához. Tavaly tiltakozott a Szövetség nevében, hogy az 1.200.000 lejbe kerülő sport-tribün rezsiben építsék. Akkoriban felebezésért visszavonta. Azor a címen, hogy az idő már szeptember felé jár és nem elegendő az árlejtésre, így a sport fog veszíteni és a munkanélküliek fognak veszíteni, a költségvetésbe felvett pénz nem fordítható majd jövőre az építkezésre: társadalmi és családi uton környékeztek a felebezés visszavonására. Otthon sem volt nyugta, amíg a visszavonást meg nem tette.

A sporttelep máig sem készült el és olyan rossz az anyaga, hogy vállalkozótól azt visszadobták volna.

Kéri, hogy a városnál a kamara járja ki, hogy az elszámolásokat a rezszi-munkákról né olyan „jóhiszemű” embereknek mutassák be, akik nem szakbeliek. Ha olyan nagyszerű az a számadás: lássa meg a kiullázott konkurens is! Ez állapítsa meg, hogy mi van és mi nincs a számadásban és milyen a munka!!!

Előterjesztette a következő határozati javaslatot:

Kimondja az ankét, hogy

1.) A közkezelésben végzett mindennemű közmunkát az egyéni munka elvébe ütközönek tart. A rezszi a mai polgári államrenddel ellentétes világnézettel szolgál, az adófizető polgár keresetétől fosztja meg, elkeseríti, ezért destruálónak és proletarizálónak minősíti.

2.) Ezt az elvi megállapítást közli Tgmures város törvényhatóságával és a CFR-rel is, a káros eredményeket okozó munkáltatási rendszert mindkét helyen kerüljék. Árlejtés alapján adják ki az összes munkát és szállítást, legfőljebb egész kis javításokat, vagy elemi kár elhárítása érdekében halaszthatatlanokat végeztesse rezsiben.

3.) Az építőiparban Tgmuresen dúló kontárság ügyében a felhozott konkrétumok alapján megállapítja az ankét, hogy az egész ipart létérdekében támadja meg a törvény által tiltott tervelairó védőmesteri rendszer amelynek ko-

moly üldözésére a mérnöki hivatal nemcsak egyáltalán nem gondol, hanem valósággal kitermeli azt.

A hivatal feje a Leges Functionarilor talaima ellenére olyan nagy mértékben üzi a magánprakszist, mintha nem is volna közhivatalnok. Egyedül neki van alkalmazottja építészeti irodájában a városban és évek óta kizárólagos monopóliummal készít ugyazólva minden nagyobb épületről magánépítetők részére terveket.

4.) A törvény és jóerkölcs nevében kéri Tgmures városát az ankét, hogy kizárólag hivatalos foglalkozásuk végzésére utasítsa tisztviselőit, mert a főmérnök (sef de service), a következőket végzi:

I. Magánépítések tervezése nagyobb és kisebb épületekről;

II. Saját készítésű terveinek referálása építési engedély végett;

III. Saját tervezésű épületeinek vállalatba adásánál személyes befolyása az építetónél;

IV. Az általa tervezett és engedélyezett magánépületek ellenőrzése, művezetése és a vállalkozó keresetének érdembe hozása, a munka átvétele;

V. Eltűrése annak, hogy a törvény kijátszása alapján a tényleges vállalkozók kontárfedező védőmesterekkel végezzék az emeletes és kétemeletes építést.

A főmérnök egyetlen kötelessége volna: a fenti lista VI.-ik pontja: a tiszta ellenőrzés, a tervek referálása (igazságosan!), hivatalból megakadályozása a kontárságnak és a védőmesteri felőlős szakértői színleges aláírásoknak!

5.) Kéri az ankét, hogy a tanács a Sef. de Serv. Technic-nél ezt a halmaz összeférhetelenséget szüntesse meg.

Felszólaló felhozta a timisoarai Capitól-mozgó 24 millió épületének beomlási esetét, amelynél az volt a baj, hogy a városi főmérnök nemcsak ellenőri, hanem tervezői és főfelügyeleti minőségben folyt be az építésbe és így emberileg érthető a vég: az épület beomlása.

Baj esetén a főmérnök nem fog a saját tervében hibát kimutatni! Különbben az egész városi rendszerről 14 oldalas feljelentést tett a belügyminiszterhez és ennek alapján kéri, hogy országosan szüntessék meg az anomáliákat, amelyek Tgmuresen speciditással nőttek.

Benkő László iparkamarai alelnök:

Nyomdásztársai nevében tett ajánlatot, hogy a városnak azért a pénzért szállítja bármelyik az összes nyomtatványt, amibe a mai városi nyomdások havi fizetése kerül, holott nyomdászaiak még természetbeni lakást, fűtést és világítást is ad Tgmuresen a város.

A város nem reagált az ajánlatra! Sőt még a könyvkötő rezszi-rendszert is bevezette. Kéri megokolt előterjesztését a városhoz terjeszteni.

Várady Árpád, mint a Kereskedő Társulat alelnöke, de mint építész is ügylt fel a városnál elharapódzott türhettesen azolyt úgy építőipari, mint kereskedői szempontból. A polgárt becsüli meg a város, ha keresethez juttatja. A legális vállalkozókat nem védi a mérnöki hivatal. Elősegíti a kontármunkát.

— A primár kijelentette, hogy nem vesz cementet, mert drága!! Kiküszöböli a közvetítő-kereskedelmet!!! Nem vesz cementet, mert egy vagonon 26.800 lejnél 6—700 lej keres a kereskedő.

Felszólaló is szállított a városnak. A cementet készpénzben ki kell fizetni a gyárnak! Addig szóba sem állanak. A vasut is készpénzben fizetendő. A beszállítás is készpénz. A zsákért a gyár 1000 lej vesz használat címén, amiért előre 4000 lej kell beküldeni és amikor visszaküldi a zsákokat, kapja a 3000 lejt vissza. de mindig van még 200 lej zsákkifogási díj.

Amikor szállítottam, 3 hónap mulva fizették ki. Bélyeget is kellett vennem. Futottam, amíg nagy kegyesen kiutalták és a pénzből mindjárt le is vontak 14.000 lej taxa-tartozást!

Hát nem volt ez jó a városnak? Megkapta a pénzt! Addig nem is lát egy szállító egy banit sem, amíg a számlájára rá nem vezet mindenik osztály, hogy víz, villany, csatorna, szemét és más taxa címén mivel tartozik, vagy nem tartozik! Akkor aztán bejuthat a pénztárnok színe elé... 3 hónap mulva.

Schäffer kereskedő: Egy nőtől hallotta, aki elmondta, hogy csak most tudja, mi az építési rezszi-rendszer. Neki ugyanis az 247.000 lejbe ke-

rült, mert annyival hágta át a vállalkozók által adott ajánlat szerinti költségvetést a rezsit. Elmondja, hogy a város milyen módokkal kér ajánlatokat szállításokra és az árlejtések is komolytalanok.

Capriceanu elnök összegyezte a felszólalásokat. Megköszönte az értékes adatokat. Mi, iparosok és kereskedők — ugymond — nem tegnapi keletű ügyben tiltakozunk!!! Mi kenyert akarunk és rendet!!! Megkeressük a várost és ha nem érünk célt, megyünk a miniszterhez! A CFR és a katonaság ügyében a többi kamarával és a Kamarák Központjával megyünk. Egy hattagu bizottságot javasol a nyert adatok alapján az emlékirat kidolgozására. Az ankét a bizottságba Patrovits Kálmán, Csizsár Lajos, Németh Akos, Várady Árpád, Bustya Béla és Vlassa György jelenlévő érdekelteket delegálja.

Targumuresen nagy megnyugvást keltett a kamarai elnök akciója, amely elé reménységgel tekintenek úgy a kereskedők, mint az építéssel foglalkozók minden kategóriája.

Iparostársaim figyelmébe

Bármilyen nyomtatványait a legjobb és legmodernebb kivitelben, a lehető legolcsóbb áron csakis nálam szerezhetik be.

REINER-nyomda, Arad

Bulevardul Regina Maria 17.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan elintézek

NAGY VALASZTEK.

Skótunk kétségbeesetten rongyos ruhában jelenik meg egy estélyen.

— Az istenért, nincs más ruhája? — kérdi tőle a háziasszony.

— Már hogyné volna, — jegyzi meg sértődötten skótunk.

— Hát miért nem vette fel akkor azt?

— Mert az még rosszabb...

A nyár már nem hoz gondot,

regi ruháimat

Hospodár-hoz küldöm

átfesteni, vagyileg tisztítani.

Arad, Strada Stroiescu 13.
és Strada Eminescu 3

SPIEL IN CHICAGO.

Vier Herren spielen in Chicago Poker. Das Spiel hat bereits Siedehitze erreicht.

Höchste Spannung.

Der erste hat vier Buben in der Hand.

— Was haben Sie? fragt er den zweiten.

— Vier Damen.

Da zieht der erste seinen Browning heraus und schießt den Partner über den Haufen.

— Und Sie? — fragt er denn dritten.

— Vier Könige.

Ein Knall und auch dieser Partner sinkt tot zu Boden.

Zitternd schaut der vierte den Vorgaengen zu, seine vier Asse tanzen ihm vor den Augen.

— Ich hab' geblüfft! — sagt der vierte u. wirft aufatmend seine Karten zu den anderen.

Ajánljuk versenyen felállító

géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádli, butorszövet, plüss, arik, butorugó, mindenféle kárpitoskellékek. Zsák, zsinag, kötel, ponyva, tömlő, kender, lem, és jula gyártmányok

Schönberger és Grünstein R. T.

Arad, u. Neuman ház

Megdöböntő arányokban szigorította az adóbehajtást az új adótörvény végrehajtási utasítása

A Hivatalos Lap július 4-iki száma igen érdekes és nagyfontosságú törvény végrehajtási utasítását közli. Olyan kormányintézkedés ez a végrehajtási utasítás, amely az adófizető állampolgárok tízezreit érdekli. Helyesebben:

Románia valamennyi adófizetőjét érdekli.

A végrehajtási utasítás az újonnan megszavazott adóbehajtási törvény gyakorlati alkalmazását szabályozza, mégpedig olyan módon, hogy

az adóprás szigorát hihetetlenül megszorítja.

A végrehajtási utasítás főbb rendelkezéseit hosszasan és jogosan lehetne kommentálni. Azonban ezek a rendelkezések minden kommentár helyett, önmagukért beszélnek. Eppen ezért, minden méltatás mellőzése, itt adjuk azokat a rendelkezéseket, amelyek legjobban érdeklik az adófizetőket.

PELLENGERRE ALLITJAK A HÁTRALÉKOS ADÓALANYT

A végrehajtási utasítás kimondja, hogy az adók behajtása, illetve az árverések kiírása adminisztratív uton történik, a pénzügyi közegek közbenjöttével. Az árverési hirdetményeket a jövőben

a községházán, városokban a városházán, ezen kívül pedig a közpiacokon is kifüggesztik, mintegy pellengerre állítva az adóhátralékos polgárokat.

Ugyancsak ezzel a rendelkezéssel áll összefüggésben a következő különös intézkedés is. A törvény kimondja, hogy amennyiben az árverést az adós lakásán eszközölik és az első árverés nem járt eredménnyel, úgy a második árverést már

nyílt piacon, az adós lakásához legközelebb eső piacon, a piaci forgalomba bekapcsolódva kell megtartani.

Szomorú a végrehajtási utasítás eme intézkedése, megdöböntő és érthetetlen. Ha már ugyanis árverésre kerül a sor, ha már a polgár odaig csuszlik, hogy csekélyke vagyonát dobra verik,

minek akkor még a megszegyenítés, a megálázás keserű kenyerét is elfogyasztatni vele?

Az árverés befejezése után, — rendelkezik a továbbiakban a végrehajtási utasítás, — az adósnak jogában áll kifogást emelni a túl alacsony ár ellen, amelyeket az árverés során elérték. Az árverést vezető tisztviselő ekkor mérlegeli a kifogás helyes voltát és amennyiben azt indokoltan tartja, nem adja ki a már megvásárolt holmikat a vevőnek.

Ez az intézkedés két okból is súlyosan agályos következményeire nézve. Mert egyrészt a tisztviselő kis rosszakarattal alacsonynak minősíti majd az elárverezett és már vevőre akadt holmikat és ez esetben már

a második árverést a piacon kell megtartani.

A másik szempont: a rendelkezés korlátlan lehetőségeket nyit meg a fiktív árverések számára, mert hiszen, ha nem az vette meg az árut, az elárverezett dolgokat, mint akire az adós számított, egyszerűen elintézheti, hogy a tényleges vevőtől minden további nélkül megtagadják a megvett holmink kiadását...

ZARGONDNOKOK HADA A LÁTÓHATÁRON

A végrehajtási utasítás másik, súlyos következményekkel járó és a gyakorlatban súlyos tehetetlenség ható rendelkezése:

Vállalatok adóhátralékának erejéig történő

foglalásoknál ez a foglalás a vállalat nettó jövedelmére történik. A végrehajtási utasítás szerint azonban

az illető vállalat teljes jövedelme, az utolsó bantig arra fordítatik, hogy az adóhátralék kifizetése.

Egyetlen bant sem szabad elvenni a pénztárból, a jövedelem egyetlen lejt sem szabad más célra fordítani eszerint, mint az adóhátralék törlesztésére. Ez mindaddig így történik, amíg az adóhátralékot ki nem fizette a vállalat!

A tulajdonosnak nem áll jogában egyetlen lejt is kivenni a pénztárból, mindent, mindent: a vállalat teljes bevételét a fiskusnak kell beszolgáltatni...

A végrehajtási utasítás arról is intézkedik, hogy

a vállalatot arra az időre, amíg a hátralék ki nincs fizetve, ki lehet venni a tulajdonos kezéből.

A rendelkezés értelmében zárgondnokot ültetnek erre az időre a pénztárba és a zárgondnok vezeti a vállalat ügyeit. Vagyis, bizonyos, záros határidőre, az államnak jogában áll formálisan kizárítani egy-egy magánvállalatot.

MEGDÖBÖNTŐ UJTÁSOK AZ INGATLANOK ELARVEREZÉSÉN

Az ingatlanokra eszközölt foglalások, illetve árveréseknél is merőben meglepő újításokat vezet be a végrehajtási utasítás. A törvény kimondja, hogy ingatlanra kiírt adóárverésnél, amennyiben

az árverés során a kikiáltási árat meghaladó összeget nem kínálnak föl, úgy az ingatlan minden további nélkül átiratható az állam javára.

Mit jelent ez?

X. Y. háztulajdonos 600,000 lejmel tartozik adó miatt az államnak. Mindegy, hogy milyen adókkal, hogy van e mód arra, hogy más jövedelemből kifizetheti-e: ennyivel tartozik az államnak. A tulajdonát képező ház, vagy ingatlan nem ér meg többet 500,000 lejmel. Már most az ingatlan kikiáltási ára 600,000 lej, mert az adóhátralék erejéig árvereznek. Ha tehát az árverés során a 100,000 lejmel tulbecsült ingatlant nem értékelik felül még ezen is, az árverést eredménytelennek nyilvánítják és

minden további nélkül, az ingatlant a telek-könyvnel átirják az állam javára.

Jogkörök szerint ez az eljárás több, mint érthetetlen.

Ezek tehát a főbb intézkedések, a nagyjelentőségű végrehajtási utasításnak. Hogy mik lesznek azok a súlyos következmények, amelyeket jogászok és a dolgok illetén állásáról már tudomást szerzett nagyközönség körében szorongva várnak, azt a közeljövő mutatja meg...

MISSVERSTANDEN.

— Mein Sohn hat 10 Kilo abgenommen, seit ihm der Blinddarm operiert wurde.

— Ich habe gar nicht gewusst, dass das Ding so schwer ist.

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerzőmők készítése.

LADISLAU

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰLAKATOSSÁG Arad, Cal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malombereendezések saját modelom után készülnek.

Milyen kérvényeket és beadványokat kell benyújtani az iparosnak, aki megszünteti üzemét?

A mai nehéz gazdasági viszonyok folytán gyakran jut iparos abba a helyzetbe, hogy kénytelen ipari üzemét szüneteltetni vagy megszüntetni.

Aki az iparüzésről való lemondását nem az előírás szerint végzi el, annak teszi ki magát, hogy továbbra is kéri tőle az adót, városi taxát és az iparüzési engedélye után járó többi díjakat, amelyek alapján iparát folytatta.

Abból a célból, hogy lapunk olvasói az ilyen kellemetlenségeket elkerülhessék, az alábbiakban közöljük, mi a teendője az iparosnak, aki arra az elhatározásra jutott, hogy tovább nem folytatja mesterségét.

Különbséget kell tennünk a között az iparos között, aki cégét köteles bejegyeztetni és az be is van jegyezve és azon iparos között, aki iparigazolványa alapján bejegyzés nélkül jogosított az üzemét vezetni.

Az az iparos, aki az iparkamaránál be van jegyezve, köteles a bejegyzésről szóló okmányt az iparkamara-hoz, amely azt kiállította, elvinni, ahol a bejegyzésről szóló okmány visszavétele mellett az ipari és kereskedelmi igazolvány megszüntetését bejegyzik. Az erre vonatkozó formulát az iparkamara állítja ki és az utána járó taxát beszedi. Erről a megszüntetésről szóló bejegyzési okiratot az illetékes iparkamara az iparosnak a bejegyzéstől számított 5 nap múlva szolgáltatja ki.

Ezek után az iparos megfelelő kérvénnyel köteles bejelenteni az illetékes pénzügyigazgatóságnál is, hogy üzemét megszüntette. Ennek alapján a pénzügyi hatóság köteles a megszüntetés évére még járó adót a bejelentés napján leírni. Ez az adóleírás a bejelentés után következő esedékes adónegyed időpontjától érvényes.

A városi és községi taxák leírása végett az illetékes városi adóhivatalnál vagy községi előjáróságnál is kérvényileg kell bejelenteni, hogy az iparos a maga üzemét megszüntette. Ha pedig a bejegyzési okmány mellett az ipar gyakorlásához még szükséges hatósági engedély, telepengedély, avagy italmérési engedély is kellett, az esetben azoknál a hatóságoknál, amelyek az engedélyeket kiadták, a kapott engedélyek eredetijének visszaadása mellett az iparjogról való lemondás szintén bejelentendő.

Röviden ismételve az előbbieket: ha csak iparigazolvány alapján gyakorolhatta iparát az iparos és nem volt köteles cégét az iparkamaránál bejegyezni (kisiparos), akkor az ipar megszüntetését az iparhatóságnál végzi el és ott adja vissza eredeti iparigazolványát a megszüntetést bejelentő kérvénnyel együtt. Egyébként mindazon hatóságnál köteles az iparbeszüntetést bejelenteni, amelyeket említettünk. Az előbbi esetben tehát a pénzügyigazgatóságnál, az egészségügyi hatóságnál és a többi hatóságnál, ahonnan még különleges engedély kellett az iparigazolvány mellé ahhoz, hogy iparát gyakorolhassa.

Ha az iparos élelmiszeripart üz (mészáros, pék, stb.) akkor csakis az ipartörvény 55. szakasza szerint jelentheti be az ipara megszüntetését. A törvény ugyanis előírja, hogy a sütők 4 hétig és a kéményseprők és mészárosok 3 hétig kötelesek iparukat azon időponttól számítva üzni, amikor az üzem beszüntetését az illetékes hatóság nál bejelentették.

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy az ebben a cikkben felsorolt követelményeknek mindenben tegyenek eleget, hogy ha üzemük működését be akarják szüntetni. Aki nem követi mindenben az előírásokat, annak teszi ki magát, hogy az üzem beszüntetés bejelentése ellenére is kivetik rá a közterheket. Egyetlen szükséges beadvány benyújtását sem szabad kihagyni tehát abból a sorozatból, amit a törvény előír. Jellemző példa arra, hogy milyen meghurcoltatást eredményezhet egyetlen ilyen beadvány benyújtásának elmulasztása, az a jogeset, amelyet a csernauti királyi tábla egyik elvi döntésével kapcsolatban „Jogesetek a kisipar köréből” című rovatunkban ebben a számban közöl Az Iparos.

Az ipari üzem megszüntetésénél előírt beadványok szövegét a megérthetőség könnyítése céljából példákkal megvilágítva előbb magyarul, azután úgy, mint a beadvány eredetije irandó, román nyelven közöljük.

Az üzemét megszüntető iparos beadványa a pénzügyigazgatósághoz.

Tek. Pénzügyigazgatóság,

Arad.

Alulírott tisztelettel csatolom az aradi iparkamara által szám alatt kiállított és a műhelyem megszüntetéséről szóló bejegyzési okiratot. E szerint iparomat megszüntettem 1934. július hó 27-én. Ennek alapján kérem a reám 1933—1934 évre szóló és számú kivetési jegyzőkönyvvel kirótt adómat leírni. Adózom Arad II. kerületi adóhivatalánál.

Tisztelettel:

Nagy János, asztalosmester
Arad, Str. Iuliu Maniu 123.

Cătră

On. Administrația Financiară Arad.

Subsemnatul cu onoare aduc la cunoștință, că conform actului anexat, eliberat din partea On. Camerei de Comerț și de Industrie din Arad am sistat exercitarea industriei mele care brevet a fost eliberat sub Nr. —1933. Vă rog așa să binevoiți a descrie impozitul meu electat referitor la anul 1933—1934. care a fost electat cu procesul verbal sub Nr. —1934. Impozitul a plătit la percepția II-a.

Cu stimă:

Ioan Nagy, tâmplar
Arad, Str. Iuliu Maniu 123.

Beadvány az iparhatósághoz.

Tekintetes Iparhatóság!

Tisztelettel kérem tudomásul venni, hogy iparomat beszüntettem. A vonatkozó iparigazolványt eredetiben becsatolom.

Tisztelettel:

Nagy János asztalosmester
Arad, Str. Iuliu Maniu 123.

Către

Aut. Industriale

Arad.

Cu onoare depun brevetul meu de industrie în original și Vă rog să binevoiți a lua cunoștință, că am sistat exercitarea industriei mele cu ziua de azi.

Cu stimă:

Ioan Nagy, tâmplar
Arad, Str. Iuliu Maniu 123.

Beadvány a községi taxák leírására céljából.

Tekintetes

Polgármesteri (Községi) Hivatal

Arad.

Tisztelettel bejelentem, hogy iparomat megszüntettem, amelyre vonatkozólag a bejelentést az illetékes ipari hatóságnál szám alatt már megtettem. Ennek következtében kérem, hogy városi (községi) taxáimat az iparom után a megszüntetés napjával leírni sziveskedjék.

Tisztelettel:

Nagy János asztalosmester
Arad, Str. Iuliu Maniu 123.

Culori preservative **CONTRA BUGINEI**

HELLONIUM

produs de calitate pt:
Fond și de acoperit
în toate nuanșele

Să ceară
atentie speciale! **HEL-LA** Laborator
Chimic Arad,
Strada Eminescu 27.

Cătră

On. Municipiu (Primăria),

Arad.

Cu onoare insinuez, că brevetul meu de industrie eliberat sub Nrul ... de partea autorității industriale (din partea Camerei de Comerț și de Industrie) l'am sistat. Rog, să binevoiți a lua la cunoștință însinuarea prezentă și a ordona descrierea taxelor comunale cu data sistării dovedite cu Nrul de mai sus.

Cu stimă:

Ioan Nagy, tâmplar
Arad, Str. Iuliu Maniu 123.

Formula a külön jogosítványokról való lemondás bejelentésére.

Ha az iparengedély mellett az iparosnak külön jogosítványa van, a pénzügyigazgatósághoz, illetve az illetékes egészségügyi vagy más hivatalhoz, amely a kérdéses jogosítványt kiállította, szintén beadvány intézendő. Alábbi példában egy italmérő az italmérési engedélyéről mond le:

Tekintetes

Pénzügyigazgatóság

Arad.

Alulírott tisztelettel visszaadom az italmérési engedélyemet, mert iparom szám alatt az ipari hatóságnál benyújtott kérvényem szerint beszüntettem. Kérem ezt tudomásul venni.

Tisztelettel:

Kiss István korcsmáros
Arad, str. Crucea 59.

Cătră

On. Administrația Financiară

Arad.

Subsemnatul cu onoare restituiesc licența mea pentru măsurarea băuturilor spirituoase, care a fost eliberat sub Nr. —1934 pentru că am sistat comerțul industria mea conform deciziei sub Nr. —1934 eliberat de partea forului industrial) de partea Camerei de Comerț și de Industrie). Rog, să binevoiți a lua la cunoștință însinuarea de mai sus.

Cu stimă:

Stefan Kiss cărciumar
Arad, Str. Crucea 59.

A kérvény szövege a többi jogosítványnál csak a címben és a visszaadott engedély megnevezésénél változik.

Kele Sándor ár.

AJANLAT.

Kohnhoz bedílit a könyvelője és ezer lej javítást kér.

— Nézzé kérem, — mondja neki Kohn. — En ezer lej javítást nem adhatok magának. De tudja mit, lépjen be társam!

BÍRÓ ELŐTT.

János bácsi jókora fűtykőssel jelent meg a bíró előtt.

— Mi az, itt is verekedni akarsz? — kérdezi a bíró.

— Nem én. A naccás elnök ur írta ide az idézésre, hogy kellő védelemről gondoskodjak.

Nemzeti szégyennek minősítette a kereskedők sibiui kongresszusa az új behozatali rendszert

Súlyos kifogásaik voltak a kereskedőknek a munkásbiztosító ellen is

Sibiui jelentés szerint az ottani par-kamara által rendezett mintavásár megnyitása alkalmából az ország kereskedő-szervezetei kongresszust tartottak, amelyen a Sfatul Negustoresc-on kívül képviselve volt az Erdélyi és Bánsági Kereskedők Szervezete, a regát kereskedelmi érdekképviselői és a szász kereskedelmi grémium is. Penescu szenátor elnökolt a kongresszuson, amely mindvégig szokatlanul heves hangulatban folyt le. A kereskedelem aktuális panaszai közül

a munkásbiztosító törvény

új rendelkezései és

a külföldi áruk forgalmának kérdése

váltotta ki a legtöbb izgalmat. Az előbbi ellen különösen a szász kereskedelmi testületek foglaltak élesen állást. Szónokuk, Kinn Gusztáv dr. azt mondta az új törvényről, hogy

az összekomplikált keveréke a centralizmusnak, a bürokratizmusnak és a fiskalitásnak.

Niculescu-Ritz, a Sfatul Negustoresc főtitkára kelt a törvény védelmére, amelyről azt mondta, hogy jó intenciókkal készült, de a gyakorlatban nem vált be. Az autonómia hiánya — akármilyen eszközökkel — igyekeznek is azt pótolni vagy feleslegessé tenni — érezteti hatását és fogja is éreztetni mindaddig, amíg a pénztáraknak az önkormányzatot meg nem adják.

A legnagyobb elkeseredés a külföldi árubehozatal mai rendszere ellen nyilvánult meg. A szászok a protekciók rendszere ellen tiltakoztak, amelyet a kontingensengedélyek bevezetésével újra életrekeltek.

Ezekkel az engedélyekkel épen olyan üzletek folynak, mint a háború utáni években a permiszsekkkel.

Hiábavaló a miniszter minden jó szándéka: pénz nélkül engedélyt szerezni nem lehet.

Pop Apostol szenátor azt mondja, hogy a kontingensek bevezetése

„csapda volt a kereskedelem számára s lett belőle valóságos nemzeti szégyen.

Penescu kongresszusi elnök azt panaszolja, hogy a kontingensek kezelését elvonták a parlament ellenőrzése alól és semmi erőfeszítéssel nem lehetett keresztülvinni, hogy a parlament tagjai betekintést nyerjenek a minisztériumi boszorkánkonyhába.

A külföldi cikkek behozatalának megnehezítése kialakította a belföldi gyárak kartelljét, amely a konkurrenciától való minden félelem nélkül fosztogatja az ország lakosságát. Külföldi cikkeket nem lehet importálni, a kartellnek tehát nem kell tartania attól, hogy árait letörök. Mint-hogy ilyen árak mellett a fogyasztás csökken, a kartellbelépett gyárak kénytelenek külföldre eladni termelési feleslegeiket. A külföldi piacokon azonban már versenytársakkal kell megküzdeniük.

ott 50 százalékkal olcsóbban adják gyártmányait, mint itthon.

Ez mégis csak tűrhetetlen állapot, a kormánynak sürgős intézkedést kell foganatosítania a kartellek megrendszabályozására. Egy selistei kereskedő a cement-kartell, egy sibiui kereskedő pedig a cukor-kartell ellen hoz fel adatokat, amelyeket felháborodással fogadott a kongresszus.

A kereskedők kongresszusa előreláthatólag három napig tart, mert sok a sérelem, amelyet meg akarnak beszéni a igen sok szónok iratkozott fel helyi természetű panaszok előterjesztésére is, megjelent a lakásához legközelebb eső bor-

Karácsonyig végre kell hajtani a munkakamarai választásokat

Mit tartalmaz a munkaügyi minisztérium vonatkozó rendelete?

A Hivatalos Lap közlése szerint a munkaügyi miniszter elrendelte: 1934 július 6-án kelt 2019 számú királyi rendelettel meghosszabbított a munkakamarai választási listák revíziójának és kiegészítésének határideje oly módon, hogy az erre irányuló munkálatok az alább következő időn belül fejeztessenek be:

1. a provizórikus listákat 1934. augusztus 31-ig kell összcállítani;
2. ezek a listák 1934. szeptember 15-ig közszemlére teendők ki;
3. bármilyen felülvizsgálati kérelem 1934. szeptember 20-ig nyújtandó be;
4. ezek a kontestációk 1934. október 5-ig intézendők el;
5. a választási listák végleges összesítése és kinyomtatása 1934. október 25-ig intézendő el;
6. a végleges listák 1934. október 25-től november 5-ig kifüggesztendők;
7. a felebbezések 1934. november 10-ig nyújtandók be;
8. a benyújtott felebbezések 1934. november 25-ig letárgyalandók;
9. a választásokat 1934. december 20-ig kell végrehajtani.

INDOKOLÁS.

— Hol csavarogtál olyan sokáig, Mórioka?

— Egy bácsi elvesztett az uccán egy szátlejést és mostanig keresle.

— És mi közöd volt neked ahhoz?

— En rajta álltam...

SPECIALIS ENGEDELY KELL A SZESZITALOK ÉJJELE ÁRUSÍTÁSÁHOZ.

Az aradi vendéglősök szindikátusa értesíti mindazon tagjait, akik éjszaka 1 óra után is szeszitalokat akarnak árusítani, hogy szerezzenek meg a szükséges speciális engedélyt. Ehhez kérvényt kell benyújtani, amelyhez csatolni kell a munkaügyi felügyelőség klasszifikálásának másolatát és a pénzügyigazgatóság szeszügyi osztályának igazoló iratát, amelyben az italmérései engedély milyenségét igazolják. A szükséges iratokat a tagok nyújtsák be a szindikátus irodájába, ahol a kérvénnyel együtt elküldik az illetékes helyre.

ASZTALOS URAK

Száz és száz épület- és műbútor fényét rendkívül olcsón szerezhetek be

AUFRICHT fatelepén, Cal. Vict. 1-2, telef. 69

Jutányos gép- és bútorgyártás

SUCIU ADRIAN TIMISOARAI VÁROSI FŐMÉRNÖKÖT VISSZAHELYEZTEK ALLÁSÁBA.

A timisoarai városi ideiglenes bizottság — mint ismeretes — a Capitol mozi tetőzetének beomlásával kapcsolatban Suciu Adrián városi főmérnököt állásától felfüggesztette. A felfüggesztést, mint emlékeztet, a revíziós bizottság megsemmisítette és közben a minisztérium véleménye is elkészült. A városi főmérnök szerepe ezzel tisztázódott és a város ideiglenes bizottsága is visszavonta a felfüggesztést kimondó határozatát. Suciu főmérnök a napokban újból átvette Kis Károly mérnöktől a városi mérnöki hivatal vezetését.

RUCKSICHTSVOLL.

— Warum gehen Sie eigentlich nie mit Ihrem Mann aus?

— Ich will ihn in der Öffentlichkeit nicht beleidigen.

KÖZÖS TULAJDON.

— Mégis disznóság, Regina, hogy az ember a nagy rendetlenség miatt semmit sem talál meg a saját lakásában.

— Talán úgy mondanád, hogy a saját lakásunkban, Adolf! Mit keresel?

— A bajszkefénket.

A Steiner-céget bízták meg a beomlott Capitol-mozi felépítésével

Hivatalosan megállapították, hogy a Steiner-céget nem terheli felelősség a szerkezeti hiányosságért.

Lapzártakor kapjuk a hírt: A timisoarai Capitol mozgó ügyében bevezetett szigorú vizsgálat véget ért és most már megállapították azokat az okokat, amelyek a súlyos kimenetelű épület beomlását előidézték. A vizsgálat tökéletesen tisztázta az aradi Steiner-féle építészeti iroda szerepét, amennyiben kétséget kizáróan megállapították, hogy

az épület beomlásáért nem terheli felelősség a Steiner-céget.

A beomlást olyan hibák idézték elő, amelyek az emberi számítás határain kívül esnek. Ennek dokumentálására Timisoara város ideiglenes bizottsága, amikor tegnap este foglalkozott a Capitol-

mozgó ügyével, úgy döntött, hogy a Capitol újráépítését ismét csak az aradi Steiner-irodával végezteti. Elsősorban afelett döntöttek, hogy mit használnak fel az építkezésnél: vas- vagy fa szerkezetet, esetleg vasbetont. A választás a vasszerkezetre esett és a szükséges konstrukciót a Resita-műveknél rendelik meg. Az építés költségeit a Steiner-iroda vállalta, viszont a város fedezi azt a különbözetet, amely a multban használt fa és a jelenleg felhasználandó vasszerkezet ára között mutatkozik. A város ilyen módon 2—300 ezer lej fizet még ki Steineréknek. Az ideiglenes bizottság egyébként úgy döntött, hogy az építkezést legkésőbb október 15-ig be kell fejezni.

Grundmann
Grundmann
Grundmann
Grundmann

zárat és kilincset nem kell össze-
reszelni

összeillesztve hozza a vasalást for-
galomba

gyárt mindenfajta ajtó- és ablak-
vasalást

bevésozárának szerelésénél ha
Grundmann-kilincset vesz hozzá,
egy órai munkaidőt takarít meg

Tegyen próbarendelést!
Kapható minden vaskereskedésben!

Hogyan lehetne megszüntetni a hazai építőiparban dúló harcot és kártékony fejetlenséget?

A Romániai Építőmesterek Szövetsége részletes tervezetet juttatott a fontos probléma kielégítő megoldásával Viliu iparügyi vezérigazgatóhoz.

A Romániai Építőmesterek Országos Szövetsége emlékiratot küldött Viliu Ioan iparügyi vezérigazgatóhoz. Az elaborátum egy 16 szakaszos törvénytervezetet tartalmaz, amelynek megvalósítása az építőiparban dúló műszaki harcnak és fejetlenségnek véget vetne és igen szép kilátást készítene elő a jövő fejlődés szempontjából is. Megoldaná a kontárproblémát, sőt a szakmüveltség terjesztése és az önszégélyezés tárgyában is tartalmaz könnyen megvalósítható és igen hasznos intézkedéseket.

Az elaborátum második része egy hét szakaszos törvényjavaslatot tartalmaz az ipar fellendítése ügyében. Ez a tervezet is számos hasznos és célszerű gondolattal gazdagítja azt a szakzszerű kezdeményezést, amelyben az érdekelt hazai ipar sohase volt szegény, de hasonlíthatatlanul gazdagabbak volnánk, ha az illetékes kormánykörök részéről meghallgatásra találna.

Az Építőmesterek Országos Szövetsége két elaborátumát alábbiakban közöljük:

Mit tartalmaz a tizenhat pontos emlékirat?

68—1934. éln. szám.

Târgu-Mureş, 1934. július 20.

1. Ugy az építőmesteri, mint a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgák írásbeli részenek fentartása mellett vagyunk. Az ipar fejlődése ezt megköveteli.

A vizsgák anyagában levő régi szerkezetek ismerete a régi építkezések megújítása miatt szükséges.

A vizsgák megkövetelése országosan kötelező. Az tananyag mindig bővüljön az új rendszerű szerkezetek ismeretével és az új építési módokkal. Legyen kötelező a hő- és hangszigetelés elméleti és gyakorlati ismerete. Az új építési módszerek közül pl. a meleg vasbeton, a külföldön végzett tudományos kutatások után leszárt, nemzetközileg helyesnek elismert standardizálások az asztalos, ács és kőművesmunkákban, stb.

2. Az ország mezőgazdasági jellegére való tekintettel az 1) alatti vizsgálatok anyagába felveendő a mezőgazdasági épületek tervezése és kivitele. Ezek között külön súly fektetendő a modern, racionalis és industrializált speciális és vegyes farmokra, hogy ezzel az ország mezőgazdasága a mai föltételű káros földművelési rendszerről a jövőben jobb irányra utmutatást kapjon.

3. Az Építész Testület új törvényének szentesítése előtti időből nyert építőmesteri, kőműves, kőfaragó és ácsmesteri képesítések szerzett jogai teljes egészükben érvényben hagyandók. Mint régebben, úgy a jövőben is ezek nemcsak kivitelezhetnek mindenféle építést, melyre jogosultak voltak, hanem tervezhetnek is.

4. Az Építész Testület új törvényének szentesítése után nyert összes építőipari képesítések jogköréből, a városi tervezések kivételnek. Kivételt képez a 2) alatt irt mezőgazdasági épületek tervezése, amelyek közül a földszinteseket a kőművesek, emeleteseket az építőmesterek újabb képesítettjei is tervezhetik, míg a faépületeket az ácsmesterek. Falusi építéseknek ki van véve a kastélyok, nagyobb gyárépületek és erőmű telepek tervezése az újabban vizsgázottak hatásköre alól. Városi gazdasági és melléképület szintén tervezhető.

5. Az építészeti akadémiát, vagy a politéchnikum építészeti szakát végzett egyének önálló tervalkarai joga csak 3 évi szakbavágó munka igazolása után nyílik meg. A tervalkarás a tervezett épület szerkezetének helyességéért való felelősség elvállalását jelenti. Nem foglalja magában a kivitelért való felelősség elvállalásának jogkörét.

6. A kivitel munkája a most érvényben levő rendeleteknek megfelelőleg képesített és iparendeléssel bíró szakértővel fogatosítható, aki mint felelős szakértő ilyen minőségben tartozik a tervet aláírni.

7. Rezsiben való bármilyen építés csakis iparendeléssel és a szóban forgó munkálatok

természete szerint megfelelő képesítéssel bíró egyennel fogatosítható úgy a magas, mint a mély-építésben. Különösen mellőzendő közületek munkájánál a rezsir-rendszer, mint a mai államrend és egyéni munka elvével ellentétes munkáltatási mód. Csakis kivételes esetben és pedig elemi csapas, veszély-elhárítás és teljesen kis javításoknál legyen megengedve.

8. Technikai vezető (építésvezető — (Bau-leiter) főnökhelyettes az, aki a palléroknak utasítást ad a kivitel lényegét illetőleg és a tervezésbe befoly. Ily építésvezető a földszintesnél nagyobb építéseknek csakis építész, vagy építőmester lehet. Földszintes épületnél is ugyancsak ezek lehetnek, ha 6 méternél nagyobb fesztávval bír az épület.

9. Pallér, művezető az, aki a munkásokat a munkában beosztja, felügyel az állványkészítés és a munkának terv és utasítás szerinti kivitelére.

Emeletes és 6 méternél nagyobb falköz-zel bíró földszintes épületnél pallér-, művezető-, végrehajtó közeg csakis vizsgázott pallér, vagy vizsgázott kőművesmester lehet. Ennél kisebb épületeknél ipariskolát végzett, vagy kőműves munkakönyvvel és 5 évi munkagyakorlattal rendelkező egyén is lehet.

3 évi gyakorlat után az ipariskolát végzett egyén emeletes épületnél teljesíthet palléri teendőket.

Olcsó építési anyagot, olcsó vasuti szállítást, adóelengedést és több gondot a mezőgazdaság építőipari érdekeire...

Ezek volnának az iparüzésre vonatkozóan szerény véleményünk. Az ipar fellendítése érdekében egyidejűleg a következő javaslatot vagyunk bátrak megtenni:

1. Az építőanyag-kartellek megakadályozása, hogy a mai 300-szoros indexszámra a normálisra szálljanak.

2. Az építőanyagok vasuti szállítási díja a mai 3—4-szereséről a háború előtti nívóra redukálendő.

3. Hogy az építőipar szolgálhassa a mezőgazdasági jellegű állam jólétét: kívánatos volna állami, mezőgazdasági és iparkamarai támogatással a vidékeknek megfelelő industrialis mezőgazdasági mintafarmok megépítése és azokban mintagazdaság folytatása.

4. E modern farmok építésére teljes összegű kölcsön és nagy kedvezmény nyújtandó. Az állam garantálja a kölcsönöket a bir-

10. Tilos olyan egyéneknek építésvezetői, tervezői, vagy tanácsadói minőségben magán-építéseknek szerepelni, akiknek mint hatósági személyeknek abban a városban, vagy vidéken hivatalos ellenőrzés (Surveillant-Surve-
yor), a köteleessége.

11. Palléri vizsgálat megszervezésére a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgázató bizottságnál való életbe léptetéssel rendelkezés adandó ki. A vizsga tárgya elméleti és gyakorlati. Tervolvasás, téglakötés, szerkezetek és a munkavezetés körébe vágó ismeretek.

12. A Központi Árlejtési Bizottság a pénzügyminiszteriumban értesítendő az összes munkakörök pontos határaitól és kérendő, hogy a hivatalos árlejtési feltételek közé ezeket az elengedhetetlen szakmai követelményeket vegyék be és annak érvény szerztessék. Kiküszöbölendő, hogy sokszor falusi szatócsok és fakereskedők bizonyítvány felmutatásával igazolják azt, hogy ők valame-lyes munkát már kiviteleztek: könnyebben jutottak közmunkákhoz, mint az abból vizsgázott építőmester, kőműves, vagy ácsmester.

13. Az építőiparban dúló kontárság (Glandestine) megakadályozása végett a bucovinai Gremium mintájára országosan külön építőmesteri és külön a kőműves, kőfaragó és ácsmestereknek kötelező testület (Gremium) szervezendő, melynek alapzabályait az ipari miniszter hagyja jóvá.

14. A Gremium céljai közé tartozik a szakma fejlesztése végett arról gondoskodás, hogy az összes építőkéategóriák megismerjék a mai rohamosan haladó építő-technikai változásokat, újításokat, hogy az olcsó építést előmozdító újabb racionalizálások és standardizálások minden tagjuk előtt ismertek legyenek.

15. A Gremium segélyalapot létesít aggkori, rokkantsági és halálesetre való biztosítással. Az önszégélyező pénzár a munkavállalatok szerint bizonyos minimális százalékban progresszív alapon fizetetik.

16. A Gremium önbíráskodással rendelkezik. Iparrendélyt is az ad ki az építőiparban. Aki kontárkodik, azt választott bírósága elé állíthatja. A bíróságba a panaszos és panaszolt jelöl ki 2—2 tagot, míg az elnök a hely szerint illetékes törvényszék elnöke.

A kontárfedező először meginttetik, másodszor egy évre iparától elvonatik azzal, hogy egy fokkal alacsonyabb képesítést igénylő iparüzésre szoríttatik, harmadszor 5 évre tiltatik el az ipar gyakorlásától, míg újra való visszaeséskor végleg megfosztható az iparüzési jogtól.

tokokra való előbbségének biztosításával.

5. Ilyen speciális és vegyes termelést szolgáló farmépületek rajzairól kibocsátandó szép kivitelű szakmunkát az állam segélyezzen.

6. Az építéseket, mint a jólét előmozdítását szolgáló nemzeti munkát az állam támogatassa minimálisan 15 éves adókedvezménnyel. Kihasztnátlan városi telkeknek városias beépítést, szabályozást, vonalba eső házak újraépítését 30 éves adókedvezménnyel kell előmozdítani. A modernné való építés is adókedvezményben részesítendő. A megszüntetett adókedvezmény visszaállítandó.

7. A helytelen beépítést, urban álló, a város képét éktelenítő, a kihasztnátlan beépítéssel a belterületet bitorló ingatlanokat sujsák kétszeres, sőt háromszoros adóval.

Vezérfelügyelő urat inkább meghallgatják...

Miután a mi hangunk erőtlen a Vezérfelügyelő Urával szemben, igen kérjük, hogy jelen eszmecsoporthozatunkat az illetékes szakminiszterek elé juttatni méltóztassék, illetve szóbelileg meggyőzni az illető referenset arról, hogy mindaz helyes, amit mi élettapasztalat és külföldi analógiák alapján kérünk.

Különösen kérjük a Pénzügyminiszter Urat meggyőzni arról, hogy az építésbe befektetett pénz többszörösen válik nemzeti vagyonná és nem a kereskedelem elől vonatik el, hanem éppen a kereskedelemnek és iparnak adatik át, hogy sok-sok kézen keresztül menve újból alkotó tőkévé alakuljon, mint

megtakarított összeg valamelyik bank betétjeképpen.

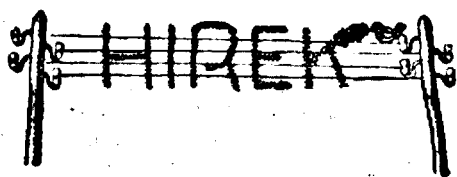
Kérjük Vezérfelügyelő Urat előterjesztésünk meghallgatására és támogatására. Szívesen állunk szóbeli felvilágosítás végett is rendelkezésére.

Vagyunk Vezérfelügyelő Urnak
Öszinte, mély tisztelettel

A Romániai Építőmesterek Országos Szövetsége nevében:

Csiszár Lajos, elnök.

Schwecht Károly, ügyvezető elnök.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknek árendámány.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

Milyen feltételek mellett és hol kapnak valutát a külföldre utazók?

Bucurestiből jelentik: A jegybank kezdeményezésére a pénzügyminiszterium megengedte, hogy a külföldre utazó román állampolgárok a magukkal vihető idegen pénzek és devizák engedélyét ezúttal ne csak a Banca Natională és ennek fiókjainál, hanem a deviza-kereskedelem közvetítésével megbízott magánpénzügyintézeteknél is megszerezhesék. A rendelet szerint az utleveleknek deviza-vizummal való ellátására és a vasuti jegy lebélyegzésére a Banca Natională és fiókjain kívül a következő bankok is jogosítottak: Banca Românească, Banca de Credit Roman, Banca Comercială Română, Banca Comercială Italiană şi Română, Banca Urbană, Banca Anglo-Cehoslovacă de Credit Praha, Banque of Roumania Ltd., Societatea Bancară Română, valamint mindezen intézetek vidéki fiókjai.

A pénzügyminiszteri rendelet értelmében a deviza-kiviteli engedéllyel bíró külföldre utazóknak a következő okmányokkal kell felszerelnie magát: 1. A formula szerint készült kérvény deviza-kiviteli engedélyezésére, amely el van látva a Banca Natională jóváhagyásával, 2. Utlevel, amelybe be van vezetve a jegybank vagy a rendelettel jogosított bankok deviza-vizuma. 3. Az ugyanilyen módon láttamozott vasuti jegy.

A rendelkezésnek nagy jelentősége nincs, mert a jogosított bankoknak csak olyan városokban vannak fiókjai, amelyekben a Banca Natională fiókjai is működnek.

— Jóváhagyta a belügyminiszter Aradváros új vágóhídi szabályrendeletét. A belügyminiszteriumból leirat érkezett Aradváros vezetéséhez, amely közli, hogy a múlt év július 19-én a városi tanács által jóváhagyott vágóhídi szabályrendeletet, amelyet Popovici Dávid városi főállatorvos előbb a tnisóarai, majd a bucurestii legfelsőbb revíziós bizottsághoz megfellebbezett, azonban mindkét helyen elutasították, most a miniszterium engedélyezte.

— Aradon a plakátokat, röpcédulákat és címtáblákat be kell mutatni a rendőrségnek. Az aradi rendőrkészletre illetékes osztálya értesíti az illetékeseket, hogy a jövőben mindenféle plakátot, címtáblát és röpcédulát be kell mutatni a rendőrkészletre első emeletének 11. számú szobájában levő látványossági osztályon, ahol az iroda vezetője, Tanescu kapitány felülvizsgálja, hogy az helyes románsággal van-e megszerkesztve. Akik nem tesznek eleget a fenti rendelkezésnek, azok ellen a törvény teljes szigorával járnak el.

ÚJ MARHALEVELEK ÉS VÁGÓHÍDI DIJAK.

A földművelésügyi miniszterium állategészségügyi osztálya a marhalevelek kiállítására és a vágóhídi taxákra vonatkozólag új taxákat állapított meg. Eszerint a marhalevelek kiállítása nagyobb állatokra 2 lej 50 bani, kisebb állatokra pedig 1 lej 50 bani lesz. Ugyanennyibe kerül a marhalevelek átirása is. Az új vágóhídi díjak: ökör, bika és tehén vágása, 10 lej, üsző, kóvér sertés 5 lej, sovány sertés, kecske, juh 2 lej 50 bani. A négy hónaposnál fiatalabb állatok vágásáért nem kell díjat fizetni.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

— A szeszkereskedelem pontosabb nyilvántartását kívánja a pénzügyminiszter. Rendelet érkezett a pénzügyminiszteriumtól az aradi pénzügyigazgatóságra, amely a bor, pálinka és általában a szeszadás nyilvántartásának pontosabb vezetését kívánja meghonosítani. Az ország egyes pénzügyigazgatóságai ugyanis a regiszterek vezetését elhanyagolták és így módot adtak az illetékek nemfizetésére, ami által az állam károsodott. Ennek elkerülésére a pénzügyminiszter új regisztereket bocsát az ellenőrző közegek rendelkezésére, amelyek pontos vezetésétől függ a hivatalfőnök fizetésének hiánytalanul való kiutalása és állásának megtartása.

EIN GUTES MITTEL.

— Ich leide schrecklich an Schlaflosigkeit.
— So? Dagegen weiss ich ein wunderbares Mittel.
— Nun?
— Wenn ich nicht einschlafen kann, bilde ich mir ein, dass ich aufstehen muss. Dann schlafe ich sofort ein.

— Az alkalmazottak bejelentése a népesedési hivatalnál. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara felhívja a kereskedelmi és iparvállalatok figyelmét, hogy a népesedési hivatal szabályzatának 46. szakasza értelmében, minden alkalmazottat, a munkába lépéstől számított 3 napon belül szóbelileg, vagy írásban be kell jelenteni a népesedési hivatalnál.

LEPIPALTA.

Ejfel után két óraker dülöngölve kocog haza a részeg. Felnéz a holdra és így szól:

— Te, barátom, csak minden hónapban egyszer vagy te! Lásd, én minden este te! vagyok.

— Valuta a Németországba utazóknak. A birodalmi kormány a Németországba utazók, valamint a német fürdőhelyeken tartózkodó külföldiek részére szabaddá tette a következő követeléseket: Alt-Sperrmark, Effekten-Sperrmark és Register-Mark-ot. Ezeknek a valutáknak árfolyama 34-68 százalék között variál a márka hivatalos kurzusához képest, e rendelkezés folytán tehát a németországi utazás és fürdőzés rendkívül olcsóvá lett.

DIVATTUDÓSÍTÁS.

Nagy csődület, az uton egy hölgy fekszik. Elütötte egy autó. A rendőr talpra állítja és megkérdezi:

— Megfigyelte az autó számát?

— Nem, — mondja a hölgy — olyan hirtelen történt az egész, hogy nem figyelhettem meg, csak annyit láttam, hogy a hátsó ülésen egy nő ült vörös krepedes ruhában, a ruhának zöld galérja és manzsettája volt, vörös szalmakalapot hordott sárga szalaggal, a kezében szürke ridikül, a haja hennázva volt és nagyon sötét ruzszt használt.

— Augusztus 15-ig fizethetők az autódíjak. A pénzügyminiszterium egy most érkezett rendeletével ismét meghosszabbította a júliusi negyedről szóló autódíjak kifizetésének határidejét és a büntetés nélküli adófizetés terminusát ezúttal augusztus 15-én állapították meg. Ugyanaddig az időpontig a hátralékok is büntetés nélkül egyenlíthetők ki.

ELSZALASZTOTT ALKALOM.

Kohn meséli Grünnek, hogy egy házasságközvetítő már öt feleséget szerzett neki. Dehát öt év, öt feleség. Egy évi házasság után mindenik meghalt.

Grün megvakarja a fejét és őszinte szemrehányással mondja:

— Látod, Kohn, ilyen vagy te. Hagytál engem egy másik házasságközvetítőhöz menni...

— Új rendszámot kapnak a kerékpárok. Ismeretes, hogy az új közlekedési törvény értelmében az aradi rendőrség új táblákkal látja el a kerékpárokat. A törvény érdekes rendelkezését is tartalmaz, amennyiben úgy intézkedik, hogy a jövőben a rendszám-táblákat a kerékpárok hátsó villájára kell felszerelni. Ez az új intézkedés valószínűleg azért történik, hogy az illetékes hatósági közegek könnyebben olvassák le az uccán haladó és esetleg kihágást elkövető kerékpárosok gépjének számát. A táblák a rendőrség közlekedési osztályán augusztus elseje és 15-ike között vehetők át. A kerékpártulajdonosok a kerékpárral és régi igazolványukkal jelenjenek meg a központi rendőrségen.

Belga kristály **TÜKRÖK**
Modern **UVEGEK**
maft **CSISZOLT UVEGEK**
legjobb minőségben és legolcsóbb árban
PINTÉR & CO. cégnél
Arad, Str. Ioan Calvin 39

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Directiunea Grupelor de Inmormantare a Reunional Civile de Binefacere din Arad prin prezenta comunică cu asociații, ca contizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportjai igazgatósága ezúttal közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorrendben:

In grupa I. csoportban 705. — In grupa II. csoportban 799.

Rugăm membru a anunța schimbările de domiciliu la efectuarea ații cotizațiilor.

Kérjük tagjaink lakcímváltozásait a halálzási járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in reztață cu cotizațiile lor, să achite restanța in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează in tre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorul membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban 785. Soția lui Ioan Holics Jánosné.

In grupa B. csoportban 779. Ludovic Molnár Lajos.